

Kdor se je v narodno osvobodilni borbi vedel tako, kakor je to zahtevala njegova narodna čast, kakor so to zahtevali interesi ogromne večine našega naroda, ta in samo ta ima pravico, da sodi v bodočem življenju.

BORIS KIDRIČ

Temeljne točke Osvobodilne fronte Izvoljeni glavni odbor OF, Izvršni odbor OF in tajništvo

Tov. Josip Vidmar, predsednik SNOS-a in IOOF

Glavni odbor OF

1. Vidmar Josip, književnik, predsednik SNOS-a
2. Edvard Kardelj, publicist, podpredsednik vlade D. F. J.
3. Rus Josip, sodnik, podpredsednik AVNOJ-a
4. Kocbek Edvard, profesor, minister vlade D. F. J.
5. Kidrič Boris, publicist, predsednik NVS
6. Dr. Breclj Marjan, advokat, podpredsednik NVS
7. Zoran Polič, sodnik, minister NVS
8. Malesič Matija, tehnik, podpolk.
9. Tomšič Mira, profesor, sekretarica M. O. OF
10. Leskošek Franc, delavec, minister NVS
11. Lubej Franjo, učitelj, sekretar SNOS-a
12. Fajfar Tone, delavec, minister NVS
13. Marinko Miha, delavec rudar, član CK KPJ
14. Bevk Franc, pisatelj, predsednik PNOO Primorska
15. Toman Tone, delavec, pomočnik ministra
16. Turnher Edmund, učitelj, sekretar Nadz. komisije
17. Kovač Stane, delavec, načelnik oddelka za izgradnjo narodne oblasti
18. Maček Ivan, delavec, generalmaj.
19. Kraigher Boris, cand. ing., podpreds. PNOO Primorska
20. Dr. Bebler Aleš, jurist, minister NVS
21. Dr. Vavpetič Lado, advokat, minister NVS
22. Dr. Snuderl Makso, advokat, predsednik Komisije za ugotavljanje zločinov
23. Dr. Černej Darko, advokat, poslanik, Praga
24. Krmelj Maks, kmet, predsednik Glavnega odbora Zveze slovenskih zadrug
25. Svetec France, sindikalist, podpredsednik Glavnega odbora Enotnih sindikatov
26. Jeras Josip, profesor, član Glavnega odbora RK Jugoslavije
27. Zemljak Jože, profesor, član poslaništva v Franciji
28. Beltram Julij, kmet, član PNOO Primorska
29. Šentjurec Lidija, profesor, org. sekretar CK KPS
30. Očepek Angelca, delavka, predsednica Glavnega odbora Profistične ženske zveze Slovenije
31. Tomšič Vida, jurist, minister NVS
32. Hribar Janez, kmet, minister NVS
33. Župančič Oton, pesnik, častni predsednik Društva za kulturno sodelovanje z ZSSR
34. Zalcer Pavle, inženir, član POOF, Koroška
35. Ambrožič Lado, generalmajor
36. Dapčević Peko, generalmajor
37. Kveder Dušan, generalmajor
38. Bahič Branko, delav., član PNOO, Primorska
39. Prušnik Karel, kmet, sekretar POOF, Koroška
40. Mlakar Alojzij, kmet, sekretar OOOF, Novo mesto
41. Ribič Janko, kmet, član Okr. OOF, Ljutomer
42. Hočevar Matija, delavec, podpolk.
43. Stante Peter, podpolk.
44. Kavčič - Etenka, delavec, podpolk.
45. Kraigher Sergej, študent, sekretar OOOF Maribor
46. Dolinšek Tone, delavec, član CK KPS
47. Hacc Matevž, delavec, podpolk.
48. Brejc Tomo, delavec, član POOF Primorska

Točka 1.

Združitev vseh Slovencev v federalni Sloveniji demokratične in federativne Jugoslavije.

Točka 2.

Državna korist nove Jugoslavije, vsestransko utrjevanje njene notranje in zunanje moči, krepitev njenih obrambnih sposobnosti je najvišja zapoved slehernega zvestega pripadnika Osvobodilne fronte, za slehernega Slovenca in Jugoslavana.

Točka 3.

Ljudska demokracija je bistveni pogoj za blaginjo jugoslovanske države. In obratno: prospeh nove, Titove Jugoslavije je bistveni pogoj za svobodno in srečno bodočnost ljudskih množic, za svobodo, enakopravnost, bratovsko enotnost jugoslovanskih narodov. Varovanje, utrjevanje in nadaljni razvoj vseh demokratičnih pridobitev narodno osvobodilne borbe sodi med osnovne naloge Osvobodilne fronte. Zato nikoli več in v nobeni obliki starega stanja izpred aprila 1941!

Točka 4.

Varovanje, utrjevanje, poglobljanje bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov je ena najplemenitejših, najvišjih pridobitev naše narodno osvobodilne borbe, je obvezna zapoved za slehernega državljana.

Točka 5.

Nerazdružljivo bratstvo in zavezništvo naših narodov z velikim ruskim in vsemi slovanskimi narodi, naša naslonitev na Sovjetsko zvezo, veselovanska enotnost z ruskim narodom na čelu.

Točka 6.

Osvobodilna fronta se nepopustljivo bori proti slehernemu notranjemu vplivu in pojavi med našim narodom, iz katerega lahko v korist in v službi tujega imperializma izvira narodno izdajstvo.

Točka 7.

Osvobodilna fronta, pobornik demokratične domovinske ljubezni, se hkrati z vso doslednostjo bori proti šovinizmu in sleherni njegovi obliki, kajti šovinizem izvira po eni plati iz zaostalosti, po drugi strani pa je sredstvo najtemnejše reakcije in imperializma. Šovinizem prinaša konec konca najhujšo škodo lastnemu narodu. Patriotizem novega kova ne razdružuje demokratičnih ljudskih množic svobodoljubnih narodov. Njegove demokratične osnove jih družijo in zblizujejo v skupnih stremeljenjih in naporih za skupne demokratične in človečanske ideale.

Točka 8.

Utrjevanje in razvoj narodnih odborov — od najnižjih do najvišjih, skladna zgradba in skladen razvoj naše države, njenega poslovanja in vse njene zakonitosti na njihovi osnovi, aktivizacija najširših ljudskih množic, vključno žena in mladine, v njihovem okviru in okrog njih.

Točka 9.

Proč z ostanki tlačanstva! Zemljo tistemu, ki jo obdeluje! Zemljo tistemu, ki je nima dovolj! Veleposestnikom nobene odškodnine!

Točka 10.

Vse gospodarske sile naših narodov posvetimo obnovi! Privatne gospodarske iniciative ne zavračajmo, temveč jo pospešujmo, kolikor ta koristi ljudski skupnosti. — Zadrugištvu naj postane v pogojih ljudske demokracije pomemben činitelj za dvig ljudskega blagostanja, za zaščito malega proizvajalca in odjemalca pred izkoriščanjem, za smotrno gospodarsko delavnost. — Utrjevanje in razvijanje državnega gospodarskega sektorja bosta krepila moč naše države, množila gospodarske in politične sile naše demokracije, vodila množice delovnega ljudskega in socialnega izkoriščanja v ustvarjanju za svojo državo, torej za sebe. — Špekulaciji na račun države in ljudske skupnosti je treba napovedati brezobziren boj.

Točka 11.

Delo, dviganje njegove produktivnosti, je osnovna dolžnost in pravica, osnovni moralni zakon, čast in ponos slehernega državljana. Zato je država dolžna nuditi delu vso socialno zaščito.

Točka 12.

Ljudska demokratična oblast mora omogočiti širokim ljudskim množicam čim popolnejšo brezplačno izobrazbo in neoviran prosvetni razvoj slehernega državljana, tako v smislu osebne lasti kakor kulturne dejavnosti.

Točka 13.

Osvobodilna fronta varuje enotnost povsod in proti vsakomur kot največjo pridobitev velike domovinske vojne slovenskega in jugoslovanskih narodov, kot največjo pridobitev demokratičnega slovenskega ljudstva. — Osvobodilna fronta kot ustvarjalka enotnosti ima edino moralno pravico, da predstavlja slovenski narod in njegovo ljudstvo.

Tov. Boris Kidrič, predsednik NVS in tajnik IOOF

49. Uršič Rudi, delavec, sekretar Mestnega odbora OF, Trst
50. Benčič Dragomir-Brkin, polkovnik, Primorska
51. Regent Ivan, publicist, član Mestnega odbora, Trst
52. Vižintin Bogomil, kmet, predsednik ONOO, Gorica
53. Zdravljč Marjan, kapetan, Benečija
54. Štoka Rado, delavec, podpredsednik MNOO, Trst
55. Grmek Alfonz, kmet, član OOOF, Istra
56. Verbanja Franc, kmet, član OOOF, Primorska
57. Zwitter Vinko, publicist, aktivist, Koroška
58. Vajs Janez, krojač, aktivist, Koroška
59. Primožič Franc, major, aktivist, Koroška
60. Kuhar Lovro - Prežihov, pisatelj, Koroška
61. Borec Mavricij, delavec, sindikalni tajnik
62. Ganziti Rudolf, delavec, član Glavnega odbora enotnih sindikatov
63. Jordan Marija, delavka, član OOOF
64. Kranjec Miško, pisatelj
65. Vipotnik Janez, podpolkovnik, predsednik Glav. odbora ZMS
66. Kavčič Stane, delavec, podpredsednik USAOJ
67. Gričar Jože, delavec, sekretar M. o., Maribor
68. Lampret Jože, duhovnik, član OO, Maribor
69. Sagadin Tončka, delavka, član OOOF, Maribor
70. Rebersček Karel, delavec, član MOOF, Maribor
71. Letonja Gabrijela, kmečka hči, član Ok. OOF, Maribor
72. Kotnik Beno, kmet, član Ok. OOOF, Prevalje
73. Gol Anton, viničar, član KOOF, Sv. Barbara
74. Šorn Bojan, rudar, član Ok. OOF
75. Gašperšič Maks, delavec, sekretar OOOF, Celje
76. Lešnik Lojze, rudar, Huda jama
77. Suša Alojzij, kmet, član KOOF
78. Liška Janko, profesor, sekretar OK OOF, Murska Sobota
79. Golnar Jože, mali trgovec, član Ok. OOF, Brežice
80. Lešek Simon, delavec, član M. OOF
81. Merc Viktor, duhovnik, član Ok. OOF
82. Šimon Franc, duhovnik, član Ok. OOF izvoljen na I. kongresu OF
83. Klarič Josip, kmet, član Ok. OOF, Kočevje
84. Škrabar Janez, trg. pomočnik, član OOOF, Novo mesto
85. Hrovat Janez, sekr. KOOF, Zagradec
86. Perovšek Franc, sekr. pov. PNOO, Primorska
87. Šefman Franc, trgovec, član KOOF, Radohova vas
88. Colarič Alojzij, delavec, major, član OOOF
89. Lepin Franc, delavec, podpolk.
90. Poglajen Fran, podpolkovnik
91. Švara Danilo, podpolkovnik
92. Rustja Franc, podpolkovnik
93. Kilibarda Mile, podpolkovnik
94. Lah Milan, podpolkovnik
95. Avbelj Viktor, polkovnik
96. Šiljegovič Boško, polkovnik
97. Borštnar Jože, podpolk., direktor državnih železnic
98. Jakopič Albert, podpolkovnik
99. Frankič Mirko, delavec, major
100. Polak Bojan, polkovnik
101. Maček Polde, delavec, sekretar OOOF, Ljubljana

(Nadaljevanje na 2. strani)

DRUGI DAN KONGRESA OSVOBODILNE FRONTE

Nadaljevanje diskusije o referatu tov. Edvarda Kardelja

Ljubljana, 16. julija.

Davi nekaj čez 8. uro se je nadaljeval kongres Osvobodilne fronte. Zborovanje je otvoril predsednik IOOF tov. Josip Vidmar. Nadaljevala se je diskusija po referatu tov. Edvarda Kardelja.

Minister za gozdarstvo Tone Fajfar

Prvi se je oglašil k besedi tov. Tone Fajfar, minister za gozdarstvo Narodne vlade Slovenije.

Tovariši, tovarišice! Po večeršnjem referatu tov. Kardelja bi želel podčrtati posebno vlogo, ki jo je sicer že on zelo vidno postavil, namreč vlogo delavskega razreda v narodno osvobodilni borbi. Delavski razred Slovenije in Jugoslavije je bil v stari Jugoslaviji najbolj zatiran del državljanov. Delavski razred je bil vesokoli označevan kot protidržaven. Delavske organizacije, predvsem pa delavska avantgarda Komunistična partija so bile preganjane s strašnimi sredstvi. Delavski razred je že v stari Jugoslaviji težil za svojo enotnostjo. To enotnost je izoblikoval v različnih formah na sindikalnem polju, političnem polju in kulturnem polju itd., vendar so bile te oblike enotnosti sodelovanja še ne popolne. Ko pa je prišel najodločnejši čas naše narodne zgodovine, ko je šlo za življenje in smrt našega naroda, je bil pravi tako imenovani protidržaven delavski razred prav tisti, ki je prvi šel v osvobodilno borbo. Tisti, ki je dal prve partizane, ki je dal prve ilegalne delavce. Iz delavskega razreda je izšlo tudi vodstvo narodno osvobodilne borbe jugoslovanskih narodov in vodstvo, ki ga je predstavljala avantgarda delavskega razreda. V teku osvobodilne boje se je delavstvo vseh prepricanih, ki je bilo popreje izločeno po organizacijah, nazorni pripadnosti, se je strnilo v trdno celoto, v tisto celoto, ki je postala temeljni kamen središnje narodne enotnosti, najtrdnjše temelj osvobodilne borbe, okrog katerega so se potem zbrali kmetje, zbrala delovna inteligenca in vsi ostali pošteni demokratični sloji našega naroda. Delavci smo šli s takim navdušenjem, s tako odločnostjo in pripravljeno v osvobodilno borbo zato, ker smo vedeli, da je fašizem, ki je podjarmil naš narod, najhujša oblika naših razrednih sovraštvo, in ne samo naših narodnih sovraštvo. Vedeli smo, da tiste sile, ki so nas preganjale v stari Jugoslaviji, da tiste sile tesno povezane z mednarodnim fašizmom. Delavstvo je šlo v borbo. Dalo je največje žrtve zaradi tega, ker je hotelo doseči poleg narodne svobode tudi državo, v kateri bo vladala socialna pravičnost. To naše upanje, ta naš cilj, tovariši in tovarišice, mislim da se danes uresničuje. Namesto stare zatiralke, protidržavske države, v kateri smo živeli pred vojno, je danes ljudska država, demokratična država, v kateri so delavske razrede in vsem delovnim ljudstvom zagotovljene tudi socialne pravice. Naš delavski razred stopa v osvobodilno borbo v popolnoma novo razdobje, stopa iz dobe, ko se je moral boriti za svoje najosnovnejše, demokratične in socialne pravice, v dobo, ko bo moral že priborjene pravice braniti, v dobo, ko sam soustvarja novo državo, ko sam soustvarja pravično življenje v tej novi državi. Delavski razred Slovenije in Jugoslavije je postal danes, da se izrazim v predvojni terminologiji, državotvoren razred, tisti razred, ki more poleg naše narodno osvobodilne vojske postati najmočnejša obrambna sila naše nove dobe. Še eno okolnost naj poudarim ob tej

je pripravljen naš kmet žrtvovati vse, če-tudi življenje ponovno za to, da bo zadržana srečnejša bodočnost slovenskega in jugoslovanskih narodov in vsega delovnega ljudstva.

Tone Hafner

K besedi se je mlati prijavil tov. Tone Hafner, član okrožnega odbora OF v Ljubljani, ki je med drugim izjavil:

OF nam je ustvarila pogoje za borbo, ki nam je dala enotnost. Razni protidržavski elementi so nas razdvajali. Razdvajali so kmeta od OF. Strašili so kmeta, češ: vzeli ti bodo zemljo, vzeli ti bodo vero, vzeli ti bodo ženo. Tukaj ste kmetje in vprašam vas, kaj vam je od vsega tega odvzela OF? (Niš!) Pribijem in lahko nekaj, da nam je OF in njeni borci dala svobodo, dala nam vse. Reševali so v prejšnji protidržavski Jugoslaviji agrarno reformo, skozi ves čas, odkar je ta Jugoslavija obstajala, a nikdar je niso mogli rešiti, zato, ker niso hoteli dati našemu kmetu zemlje, ker so bili na tej zemlji oni sami protidržavski paraziti. Tovariši in tovarišice, danes ima oblast v rokah naš kmet, naš delavec in naša delovna inteligenca. Sam si bo ustvaril in zagotovil to, kar mu je potrebno za življenje, danes prihaja na plan Cankarjev hlapec Jernej. Danes si je že pridobil svoje pravice! Naša parola je: dajmo delavcu, kmetu in delovni inteligenci vse pravice in lahko bodo izvrševali svoje dolžnosti, in te pravice, tovariši in tovarišice, so nam zagotovljene v OF, v federativni Titovi Jugoslaviji. Poudarjam: spoznali, zedinili smo se v boju, prekalili in utrdili. Sedaj pa še skrbno očitimo našo sveto njivo plevla, ki nam ovrta rast plodonosnega žita. Dolžnost nas vseh, kmetov, delavcev in delovne inteligence, je, da stojimo neomajno ramo ob rami na braniku za vse priborjeno, za vse, kar smo si priborili v tej strašni štiriletni krivi borbi.

Velika je naša naloga, velika naloga kmečkega ljudstva, treba je dati iz sebe vse, iztrgati vse iz naše zemlje, saj je treba nahraniti milijone ljudi, treba je dati hrano delavcem v tovarno, da nam bodo oni lahko napravili stroje, da se ne bomo mi več mučili tako, kakor smo se doslej. Protidržavski elementi danes govorijo: kaj boste vi, ki imate tega, nimate onega, nimate tretjega, nimate četrtega. Neke boste morali vse to iskati, neke boste morali to drago plačati. Tovariši, mi pa vemo, da tudi takrat nismo imeli ničesar, ko smo šli golih rok v boj, puške smo šele iztrgali okupatorju in prav tako bomo mi danes z golimi rokami začeli obdelovati zemljo in nastitili bomo naš narod.

Velika je naša naloga, velika naloga kmečkega ljudstva, treba je dati iz sebe vse, iztrgati vse iz naše zemlje, saj je treba nahraniti milijone ljudi, treba je dati hrano delavcem v tovarno, da nam bodo oni lahko napravili stroje, da se ne bomo mi več mučili tako, kakor smo se doslej. Protidržavski elementi danes govorijo: kaj boste vi, ki imate tega, nimate onega, nimate tretjega, nimate četrtega. Neke boste morali vse to iskati, neke boste morali to drago plačati. Tovariši, mi pa vemo, da tudi takrat nismo imeli ničesar, ko smo šli golih rok v boj, puške smo šele iztrgali okupatorju in prav tako bomo mi danes z golimi rokami začeli obdelovati zemljo in nastitili bomo naš narod.

Zastopnik koroških Slovencev

Najprej je govoril tov. Kodrič iz Koroške, ki je dejal:

Pozdravljam vas v imenu še ne osvobojenih koroških Slovencev. Prišli smo na ta kongres kljub velikim težavam in zaprekam, da tudi mi manifestiramo enotnost vsega slovenskega naroda. Koroški Slovenci smo v tej borbi doprinesli svoj delež k skupni borbi vsega slovenskega naroda in se sedaj bolj kot kdajkoli prej zavemo, da bomo le enotni pod vodstvom OF dosegli naš volični cilj - pridružitve k Sloveniji v federativni Jugoslaviji. Skupno z vami bomo našo enotnost utrjevali in branili pred vsemi in vsakomur, ki bi jo poskušal razdirati.

Slovenski narod iz Zilje, Rožna, Podjune, Gur in izpod Svinjske planine kakor tudi iz Celovca in Beljaka še ni svoboden. Še vedno nam sede na vratu nacionalistični zatiralci, ki pogosto opravljajo isto policijsko službo, kakor so jo prej. Koroški Slovenci, ki smo se ramo

ob rami z našimi brati iz ostale domovine borili proti poživljenim švabskim okupatorjem, si take usode nismo zaslužili. Cestokrat nas zavezniške okupacijske oblasti smatrajo za premagani narod, četudi smo se skupno z njimi borili proti skupnemu sovražniku. Vendar nas vse to ne more zlomiti; borili se bomo, dokler ne dosežemo naših pravic in smo pripravljeno težav naše borbe nas krepi zavest, da imamo mogočno zaslobo, kajti za nami stoji ne samo slovenski narod, temveč tudi vsi jugoslovanski narodi in vsi slovanski narodi - na čelu z mogočno Sovjetsko zvezo. Za iztrebljenje fašistov sodelujemo z vsemi pošteni avstrijskimi antifašisti. V tej borbi se kalijo zaupanje obeh sosednjih narodov in se ustvarja bratstvo med slovenskim in avstrijskim narodom. Zavedamo se, da bomo le v skupni borbi sposobni dokončno uničiti fašizem in iztrebiti naciste, ki prvi pogoj za dosego naših upravičenih zahtev, za dosego našega velikega cilja - združitve s slovenskim narodom.

Na tem mestu vam svečano zagotavljamo, da bomo vložili vse sile, da čimprej doživimo dan popolne svobode in se bomo potrudili, da prenesemo duha tega kongresa na prav vse Slovence na Korškem. Srečen sem, da se lahko v imenu koroških Slovencev, naši slovenski predstojniki - belji Ljubljani - pridružimo enotni volji slovenskega naroda.

Dr. Peter Šorli

Nato je stopil na tribuno tov. dr. Peter Šorli, profesor verouka iz Ljubljane:

»Dragi tovariši in tovarišice! Keteja in Podlimbarskega ulico zastopam kot delegat, z vami vred pa vso Slovenijo. Imeni slavni mož nosita te dve ulici. Pesnik prvi, drugi trpin, pisatelj gospodina Franja, v katerem slika do dna slabo gospodarstvo nekdanje Avstrije v Bosni. Podlimbarski je v prvi svetovni vojni mnogo trpel po avstrijskih ječah in je moral leči v prerani grob, zdi se mi, da njegov duh danes plava nad nami in se veselji z nami, da je Bosna s Hercegovino postala polnopravna federalna država.

Njegov duh in slovanska zavest sta v polni meri prešla na Ljubljano in še posebno na našo ljubo Sisko, ki jo tukaj s svojimi tovariši zastopam. Med to kruto vojno ni klonila, junako se je postavila v bran in sedaj z veliko požrtvovalnostjo in vztrajnostjo pomaga graditi na Veliki Jugoslaviji.

Poudaril je, da je po prvi svetovni vojni bilo strankarstvo eden izmed vzrokov, ki je povzročil, da naš narod ni dosegel tistega, kar so naše ljudske množice pričakovale in zahtevale. Nato je govoril o drugi vojni in o trpljenju našega naroda in še posebej Ljubljane pod nemško in italijansko okupacijo. Nadaljeval je: »V temnih barvah rštem te nedavno preteklo čase, toda na temnem ozadju so toliko lepše kaže slika nove dobe, ki ji stojimo na pragu.

Tooliko zaničevana in obrekovana OF, ki je zrasla prav iz Ljubljane in ki si so jo v enaki obliki osvobodili tudi drugi narodi, je stopila v onih težkih časih na plan in pokazala ljudstvu edino pot do rešitve. Ta pot je slovenska enotnost. Ta slovenska enotnost je v tem, da se ne ozira ne na vero ne na politično pripadnost borecev, tu velja le: hrabro srce, odločna volja in moderno orožje. Parola je: sovražnik mora iz dežele! Naš narod je na tem ozemlju že več kot tisoč let in hoče tu ostati kot gospodar in ne kot hlapec! Zato je naše ljudstvo močno, ki je trdil na Kongresnem trgu, da je nemški okupator Slovence sprejel v svojo zaščito, odgovorilo z grobno tišino in prezirom. Pomislite, Nemci, ki so pomorili na tisoče naših ljudi in izgnali tisoče iz njih domov, so nam ponujali zaščito! Divja zver ponuja ovi svojo pomoč!

Naša narodna enotnost bo rešila tudi Trst, Gorico in Koroško. Ta narodna enotnost, pravi dr. Breclj, bo štela vse dragocene pridobitve, ki jih je OF dosegla, naredila bo Jugoslavijo močno in res nepremagljivo, nam katoličanom je zajamčena popolna svoboda bogoslužja v cerkvi in izven cerkve in verski pouk v vseh šolah. Ničesar nam ne bo delal najmanjši zaprek, zato smo dolžni sedanjo oblast, ki je zakonita, ubogati in spoštovati.

Vsak človek se bo lahko javno udeleževal v okviru državnih zakonov, vsak bo osebno prost in popoln državljan. Eno se zahteva od nas, da se postavimo na stališče slovenske enotnosti. Mi morebiti ne bomo doživeli vseh dobrot, toda nič ne de, veselimo se, da bo naša mladina uživala vse dobrote v vsej velikosti.

Bodimo hvaležni osvobodilni vojski. Ta nam je pokazala, kaj more narediti razmeroma majhna vojska, če ima spretno vodstvo in če moštvo družji ena misel: sovražniku pogini! V revah in nadlogah te vojske so nekateri omagali in klonili, nič ne de. Vsi tisti, ki nimajo zločinov na vesti, vsi, ki so dobre volje, bodo lahko našli pot nazaj, če bodo hoteli.

Kako so se nekaj, ko smo biti še pod Avstrijo, trudili naši odlični možje, da bi združili vse Slovence v eno enoto in temu malemu, a zavrednemu narodu priborili vsaj senco neke samourprave. Prirejali so tabore, odpirali čitalnice, ustanovljali časopise. Na tabore je ljudstvo prihajalo v trumah od vseh strani, iz oddaljenih krajev. Človek je kar gajnen, ko bere, s kakim navdušenjem je naše ljudstvo spremljalo napore svojih prvakov. A glejte, vse je bilo zastojilo OF pa je uresničilo to, na kar naši prvaki nekaj niti misliti niso smeli, Slovenija je postala polnopravna federalna država v veliki Jugoslaviji. Če so se nekaj Slovenci zbirali po taborih okrog svojih političnih voditeljev in zahtevali svoje pravice, ali ne bomo tudi mi prihтели v trumah in pomagali izgraditi to, o čemer so Slovenci sanjali tisoč let? Ali bomo mi manj navdušeni, kakor so bili naši predniki, če so dobili kakšno drobtinico

z avstrijske mize, mi, ki smo dosegli vse: lastno državo.

Naša centralna vlada je novo Jugoslavijo tudi zavarovala proti vsakemu sovražniku. Obrnila je naše poglede proti oni strani, od koder res lahko pričakujemo zaščito in pomoč in to je mogočna in zmogovita Rusija in nihče drug.

Naša narodna vlada hoče ustvariti nekaj novega, dobrega, stalnega, kar bo zadovoljilo vse stanovce. Skrbela bo posebno za malega človeka. Skrbela bo, da se ne bodo ponavljali časi krize pred dvajsetimi leti, ko je v strugi Ljubljance delalo 100 delavcev do kolena v vodi po tri dinarje na uro, a na bregu je stalo 200 brezposelnih, ki bi bili radi delali pod dva dinarja na uro, a ni bilo dela. Drugi pa so služili milijone. Zato narodna oblast vabi vse, da sodelujejo. Vsak, ki hoče graditi, je dobrodošel. Da, držče se načel prave demokracije, oblast dovoljuje objektivno, pametno kritiko, celo želi jo. Oboje, delo in objektivna kritika naj se strneta v iskreno sodelovanje in uspeh ne bo izostal.

Še nekaj imam na srcu. Primorec sem in še Tolmince po vrhu. Doma iz onih krajev, ki so znani iz bojev med tlacani in nemškimi grofi. Ti boji za Staro pravdo niso še končani, Trst, Goriska in Koroška čakajo, da se izpolni tudi zadnji stavek, da se združijo z nami v svobodni federalni Sloveniji. To je njih sveta pravica, dosti so trpeli zadnjih pet in dvajset let. V osvobodilnih bojih niso držali rok križem, ampak vsi, mladi in stari, so sodelovali v OF. Oni niso klonili, niso omahovali, trpeli so, padali so, tako da je tudi to ozemlje posejano z grobovi junakov. Naši so Trst in Gorica, naši Vipaveci, Kraševci in Tolminci. Ne pozabimo desnega brega Soče: Boveca, Kobarida, Volč in Kanala. Na desnem bregu stanujejo pridni, pošteni Brič, tam, kjer rastejo v obilici češnje, češnje in rebula. Jabolka iz Medane so jedli že rimski cesarji. Kaj pa Režija, ali ni bila nekaj naša? V Čedadu še stoji cerkev Sv. Ivana, bila je nekaj farna cerkev Slovencev. Kaj pa Komen? O Gemoni so nas učili, da je nekdanji slovenski Hamin. Vse te kose so nam napravile ponesrečene cesarske vojske in če sedaj le govorimo o njih, pravijo, da zahtevamo to, kar je tuje!

Srečen bo dan, ko bomo v veliki Sloveniji zbrani vsi njeni otroci. Prepričan sem, da se bo to zgodilo, če bomo enotni. In v tem prepričanju kiltem: Živela nova Jugoslavija in njeni osvoboditelji!

Zastopnica ljubljanskih žena in deklet

Nato je govorila tov. Francka Macarol v imenu žena in deklet iz Ljubljane: »Tovariši in tovarišice! Govorim v imenu žena in mladenk. AFZ je imela pred nedavnim svoj kongres. Na tem kongresu smo povedale, kaj vse je slovenska žena žrtvovala in storila za OF. Ne bom tega iznašala na tem kongresu. Rečem samo toliko: vsaka zavedna in poštena slovenska žena in dekle je izpolnila svojo dolžnost.

Vsem, ki so pustile svoje življenje po taboriščih, vsem, ki so skrivnostno izginile, vsem, ki so podlegle brezprimernim mučenjem okupatorja in domačega izdajalca, vsem mrtvim: slava - vsem živim: delo!

Delo na obnovi naše domovine, delo na izgradnji naše države, delo na utrditvi naše demokratične oblasti. Na delo s krampom in lopato, na delo s knjigo, predvsem na delo z dobro voljo in visokim čutom odgovornosti.

Naše naloge na obnovi naše domovine so tako mnoge, da jih srečujemo na vsakem koraku in niso zato potrebne nobene besede - samo dejanja.

Na delo za izgradnjo in utrditve naše politične oblasti. Vzgradimo našo mladino v prave borece za svobodo, vzgajamo jo v duhu požrtvovalnosti in nesebičnosti za dobrobit vsega človeštva, spreobračajmo zapeljane in bodimo budne nad vsimi pojavi reakcije.

Tovarišice! Ne moremo biti vse veličani in voditelji, silno mnogo pa je, če smo neumorni zidarji pri obnovi in izgradnji naše države.

Kakor lahko rečemo, da je Ljubljana ono srečno in izvoljeno mesto za naše kongrese, tako bomo lahko rekli me, da smo srečne, ker smo poličane, da smo prispevale kamenček k tej izgradnji.

Kakšen pa bodi naš doprinos v bližnjih dneh? S tem, da gremo k svoji najbližji sosedji, s tem, da stopimo v stik s svojo okolico in razložimo velik pomen predstojećih volitev, da skrbimo, da bo čim več ljudi volilo, s tem smo doprinesle prispevek k tej zgradbi. S tem, da smo spekulantom in izdajalcem onemogočile voliti, smo doprinesle nadaljnji prispevek itd.

Dr. Makso Šnuderl

Nato je spregovoril predsednik komisije za ugotavljanje zločinov v Beogradu tov. dr. Makso Šnuderl.

Tovariši in tovarišice! Referent tov. Kardelj je obširno utemeljil vse razloge, iz katerih je nastala enotnost OF. Proces zlivanja in strnjanja vseh v OF prvotno kot v koalicijski združenih sestavi v enotni blok, je zaletel tudi delovno inteligenco, ki se je poleg delavcev in kmetov od vsega početka vključila v OF. Rad bi porabil priliko v tej diskusiji, da bi kot pripadnik tistega dela inteligence, ki je izšel iz mešanstva in ki je bila politično orientirana napredno in jugoslovansko nacionalno, podal načelno ugotovitev. To se mi zdi potrebno zato, ker so v zadnjem času prihajali k meni in mojim tovarišem mnogi ljudje, ki so izražali svoje zadovoljstvo nad tem, da je v vodstvu OF tudi delegacija naprednjakov in napredne inteligence.

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani.)

102. Hafner Tone, kmet, član OOO
103. Škraba Matija, kmet, član OOF, Barje
104. Jelenc Aleš, delavec, Jesenice, sekretar Ok. OOF
105. Bohinc Andrej, kmet, član OOO
106. Zdenka Kidrič, nameščanka, načelnik Kadrovske komisije pri Predsedstvu SNOS-a
107. Dr. Lunaček Pavel, zdravnik, predsednik MOOF, Ljubljana
108. Franjo Novak, trgovec, načelnik NAVOD-a
109. Dr. Ferdo Kozak, profesor, minister NVS
110. Puc Danilo, obrtnik, član Mest. plenuma, Ljubljana
111. Dr. Zigon Lojze, sodnik, preds. višj. nar. sodišča
112. Bratkovič Peter, delavec, član OOO
113. Albrecht Franc, pisatelj, preds. Društva za kult. sodelovanje ZSSR
114. Dr. Mikuz Metod, duhovnik, član preds. AVNOJ-a
115. Levstik Jože, ing. agr., pomočnik ministra
116. Zlatner Mirko, podpolkovnik
117. Gorjanc Jože, poslovodja, preds. RK Slovenije
118. Jakolčič Niko, kmet, predsednik ONOO, Crnomelj
120. Furlan Franc, kmet, zadrugar, Verd.
121. Rado Pehaček, polkovnik
122. Fornazarič Ziva
123. Kardelj Pepca, članica GO Enotnih sindikatov Jugoslavije
124. Dr. Marušič Drago, minister vlade DFJ
125. Mica Šlander
126. Gabrovšek Jože, železničar
127. Perko Vencelj, sindikalist
128. Čanček Andrej
129. Dr. Boža Ravnihar, partizanska zdravnica
130. Dr. Petek, Koroška.
131. Stante Jernej, javni tožilec Slovenije

132. Svetina Ivo, pomočnik načelnika OZNE
133. Dr. Vasič Ivan, Novo mesto
134. Kavšek Ignac, kmet, Vel. Dragomlje
135. Stvarnik Jože, sekretar Okr. odbora Maribor, desni breg

Izvršni odbor OF

- Predsednik:
1. Vidmar Josip, književnik, preds. SNOS-a
- Podpredsedniki:
2. Edvard Kardelj, publicist, podpred. vlade DFJ
  3. Rus Josip, sodnik, podpredsednik AVNOJ-a
  4. Koček Edvard prof., minister DFJ
- Sekretar:
5. Kidrič Boris, publicist, preds. NVS
- Člani:
6. Dr. Breclj Marjan, advokat, podpredsednik NVS
  7. Polič Zoran, sodnik, minister NVS
  8. Malešič Matija, tehnik, podpolk.
  9. Tomšič Mira, profesor, sekretar MOOF, Ljubljana
  10. Leskošek Franc, delavec, min. NVS
  11. Lubej Franjo, učitelj, sekr. SNOS-a
  12. Fajfar Tone, delavec, minister NVS
  13. Marinko Miha, delavec, član CK KP
  14. Bevk Franc, pisatelj, podpredsed. PNOO, Primorska
  15. Toman Tone, delavec, pomoč. min. Nadz. komisije
  16. Turner Edmund, učitelj, sekretar Nadz. komisije
  17. Kovač Stane, delavec, načelnik odseka za izgradnjo narodne oblasti
  18. Maček Ivan, delavec, generalmajor
  19. Kraigher Boris, cand. ing., podpredsednik PNOO, Primorska
  20. Dr. Bebler Aleš, jurist, min. NVS
  21. Dr. Vavpetič Lado, advokat, minister NVS
  22. Dr. Šnuderl Makso, advokat, preds. Komisije za ugotavljanje zločinov

23. Dr. Černej Darko, advokat, poslanik, Praga
24. Krmelj Maks, kmet, predsednik Glavnega odbora Zveze slovenskih združenj
25. Svetek France, sindikalist, podpredsednik Glav. odbora Enotnih sindikatov
26. Jeras Josip, profesor, član Glav. odbora RK Jugoslavije
27. Zemljak Jože, profesor, član poslanstva v Franciji
28. Beltram Julij, kmet, član ONOO, Primorska
29. Šentjurec Lidija, profesor, org. sekretar CK KPS
30. Očepek Angelca, delavka, preds. Gl. odbora PZZ
31. Tomšič Vida, jurist, minister NVS
32. Hribar Janez, kmet, minister NVS
33. Zupančič Oton, pesnik, častni preds. Društva za kulturno sodelovanje z ZSSR
34. Zalcer Pavle, inženir, član POOF, Koroška
35. Ambrožič Lado, generalmajor
36. Dapčević Pecko, generalmajor
37. Kveder Dušan, generalmajor
38. Babič Branko, delavec, član PNOO, Primorska
39. Prušnik Karel, kmet, sekretar POOF, Koroška
40. Mlnkar Alojzij, kmet, sekretar OOO, Novo mesto
41. Ribič Janko, kmet, član Ok. OOF, Ljutomer
42. Hočvar Matija, delavec, podpolk.
43. Stante Peter, delavec, podpolkovnik.

Tajništvo IOOF

1. Kidrič Boris, publicist, predsednik NVS
2. Dr. Breclj Marjan, advokat, podpredsednik NVS
3. Polič Zoran, sodnik, minister NVS
4. Malešič Matija, tehnik, podpolkovnik
5. Tomšič Mira, profesor, sekretar MOOF, Ljubljana

Nekaj misli iz govora tov. Borisa Kidriča predsednika Narodne vlade Slovenije

Po končani diskusiji o referatu tov. Kardelja je sledil govor tov. Borisa Kidriča, predsednika Narodne vlade Slovenije. (Govor prinašamo za danes samo v izvlečku).

Po mnenju izvršnega odbora je treba obravnavati na I. kongresu Osvobodilne fronte tri vprašanja in sicer jih je treba obravnavati zato, da bi se z njimi seznanili najširši krogi aktivna OF kakor tudi vse slovenske ljudske množice. Ta tri vprašanja po poročilu za pretekla štiri leta so tale:

1) vprašanje odnosa OF do starih predpartijskih političnih grupacij in strank;

2) vprašanje odnosa OF v teku teh štirih let do slovenske duhovščine;

3) vprašanje o konkretnem razvoju OF iz začetne koalicije v enotno vseljudo gibanje OF.

Sovražniki OF so takoj v začetku začeli podtikati tej fronti, da ni nastala zaradi narodne osvobodilne borbe, temveč, da so jo vodile postranske strankarske pobude. Toda pribiti je treba, da je OF od vsega početka vodila ena sama misel: združiti vse, kar je pozitivnega v slovenskem narodu, za borbo proti okupatorju, za znago nad okupatorjem. Osnovne sile OF, njeno demokratično napredno jedro se je že takrat jasno zavedalo, da bo prav tako, kakor se je izvršilo narodno izdajstvo iz razrednih protiljudskih interesov ob zlomu stare Jugoslavije, nastopilo narodno izdajstvo tudi v osvobodilni borbi. Narodno osvobodilna borba je bila volkanski preizkusni kamen, osnovni preizkusni kamen. Kdor se je v narodni osvobodilni borbi vedel tako, kakor je to zahtevala njegova narodna čast, kakor so to zahtevale interese ogromne večine našega naroda, ta in samo ta ima pravico, da sodoča tudi v bodočem življenju. Kdor pa je v narodno osvobodilni borbi nastopal proti lastnemu narodu, kdor je izdal lastni narod, kdor je škodoval interesom narodno osvobodilnega gibanja, ta je enkrat za vselej zapravil vsako moralno pravico, da se kakor koli sodoča v našem javnem življenju. Zato lahko ugotovimo samo eno, če pregledamo zgodovino zadnjih štirih let; ugotovimo lahko, da so moralne pravice kakor koli sodočati v javnem življenju izgubile vse enotne skupine, ki se niso udeležile enotnega narodno osvobodilnega gibanja

OF. To so skupine odkritih narodnih izdajalcev in o njih se ne izplača več govoriti. Ti niso in ne morejo biti več predmet našega bodočega političnega življenja, ti so danes lahko samo predmet naših vojaških sodišč in sodišč za našo nacionalno čast. Treba pa bi bilo spregovoriti na prvem kongresu OF nekaj besed o bivši tako imenovani sredini. V tej tako imenovani sredini sta se zrcalila dva tradicionalna politična tabora na Slovenskem: tako imenovani napredni in tako imenovani katoliški tabor. Zato se je tudi govorilo o tako imenovani nacionalni sredini in o tako imenovani katoliški sredini. Prva je bila drobna, neznatna organizacija po imenu mlada JNS, druga pa je bila skupina bivših katoliških politikov in kulturnih delavcev. OF ni od njih zahtevala nič drugega kakor to, da pristanejo na odpor naroda proti okupatorju, da se pridružijo programu osvoboditve in združitve slovenskega naroda, skratka, da pristanejo na program našega narodnosnega in državnega vstajenja. Toda obe skupini sta ta predlog odklanjali z najrazličnejšimi izgovori. Mlada JNS v OF ni hotela pristopiti, temveč je začela borbo proti OF, z gnusno klevetniško kampanjo proti OF. Jasno je torej bilo, da mlada JNS ni resno mislila na nacionalni odpor. Mlada JNS je mislila samo na ohranitev protiljudskih pozicij, mislila je samo na to, kako bi se rešila posledic prebujenja slovenskega ljudstva. In po isti poti je šla tudi tako imenovana katoliška sredina. Ne samo, da torej sredina ni hotela podpreti narodne enotnosti, temveč je nastopila proti narodno osvobodilni borbi takrat, ko so narodni izdajalci z orožjem v roki stopili na stran okupatorja. Stopila je na stran narodnih izdajalcev in proglasila, da so bele garde krivi ne okupator in narodni izdajalci, temveč OF. Sredina je nehala biti sredina, zbrisala je ločnico med narodnimi izdajalci in seboj. Takrat, ko je naš narod vodil najtežjo borbo, je ta sredina popolnoma podprla narodno izdajstvo zavestno in z vsemi sredstvi. To je zgodovinsko dejstvo in zato ne govorim o narodno izdajalski reakciji, to se pravi o sredini zato, ker bi nam danes delala preglavice, temveč zato, da ostanemo budni proti tem narodnim izdajalcem. V Sloveniji torej ni in ne more biti nobene

politične grupacije iz preteklosti in sedanjosti, ki bi lahko glede na svojo preteklost nastopila kot demokratična in narodna z eno samo izjemo in to je OF. Kaj pa odnos OF do duhovščine v teh štirih letih? Dejstvo je, da so skušali prepričati razširitev množičnega poleta OF med našim ljudstvom, zlasti med našimi kmečkimi množicami predvsem s tem, da so jo klevetali, češ, da je proti veri. OF pa ni nikoli postavljala protiverškega programa, ravno nasprotno, v njej so sodelovali in še sodelujejo v vseh njenih organizacijah in v samem vodstvu od vsega začetka in še danes verni katoličani. O vsem tem je OF obvestila že leta 1941. tudi cerkveno vodstvo ljubljanske škofije, ker ji je bilo jasno, da bo reakcija v borbi proti prebujenim ljudskim silam posegla po prav vseh sredstvih. Kljub temu pa se je začela ostrakampanja proti OF, češ, da je ta organizacija proti veri in to prav takrat, ko so se predstavniki cerkvenega vodstva javno kazali v družbi okupatorja. Takrat, ko so ti predstavniki javno pridigali, da je okupatorjeva oblast na naših tleh zakonita oblast. Kljub temu pa OF ni napadala nikogar zato, ker je bil veren katoličan, niti ne zato, ker je bil duhovnik. Res pa je, da je moral v narodno obrambnem boju pasti pod kroglo naše pravne narodne pravice tudi marsikateri duhovnik, ker je bil narodni izdajalec. Pravična krogla OF ga torej ni podrla zato, ker je bil duhovnik, pač pa zato, ker je bil narodni izdajalec. Leta 1942, po veliki italijanski ofenzivi je Izvršni odbor OF meseca decembra in še enkrat januarja 1945. leta ponovno pisal ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu, naj pomaga prepričati državljansko vojno in naj pozove duhovščino, da bi bila vsaj nevtralna v narodno osvobodilni borbi, če že ne more sodelovati v boju proti okupatorju. Tudi to pismo ni rodilo uspeha. Visoki cerkveni kler je šel po svoji poti trdit. Da pa ne bi mogel kdor koli trditi, da je bil preplašen v svojem odnosu do OF za to, ker sodeluje v OF Komunistična partija, je leta 1942. pisal dr. Gregoriju Rožmanu Centralni komitet Komunistične partije Slovenije in mu izjavil, da ne misli preganjati in da ne preganja vere in da ni razloga za narodno izdajalsko početje slovenske duhovščine in viso-

Pozdravna brzojavka maršalu Titu s I. kongresa OF v Ljubljani

Maršalu Jugoslavije Josipu Brozu - Titu, Beograd. 6800 delegatov Osvobodilne fronte Slovenije, zbranih dne 15. in 16. julija 1945 v Ljubljani na prvem kongresu Osvobodilne fronte Slovenije, pošilja Vam, ljubljani učitelj in voditelj, v imenu vsega slovenskega naroda plameneče pozdrave.

Naše ljudske množice združene v OF Slovenije Vam obljublajo, da bodo svojo domovino pod Vašim vodstvom znale izgraditi, svobodo, ki so si jo naši narodi priborili pod Vašim vodstvom, braniti v nerazdružljivem bratstvu in enotnosti vseh jugoslovanskih narodov, bodo izpolnili vse svoje dolžnosti.

Smrt fašizmu, svoboda narodu!

Za prvi kongres Osvobodilne fronte: Josip Vidmar, predsednik OF, Boris Kidrič, sekretar OF Slovenije. Ljubljana, 16. julija 1945.

kega cerkvenega klera. Tudi to pismo ni pomagalo. Zato danes po osvoboditvi nima nihče pravice govoriti, da se je velik del slovenske duhovščine usmeril narodno izdajalsko zato, ker bi bila v nevarnosti vera, ker bi grozilo brezbožstvo, narodno izdajalsko so se usmerili zato, ker so bili odtujeni narodu, ker so bili povezani s protiljudskimi oblastniki, ker so bili povezani s tujimi imperialističnimi interesi. Toda kljub vsemu temu tudi danes iz tega ne izvajamo kulturno bojnih zaključkov, ne napadamo rere in ne rušimo ne relikvije ne cerkve. V praksi bomo ustvarili tak odnos s cerkvijo, v kakršnem bo odslej z nami 'tista duhovščina, ki ne spada pred narodno sodišče. Kako pa se je OF iz začetne koalicije prerinila v teh zadnjih štirih letih v popolnoma enotno vseljudo gibanje našega naroda, v popolnoma enotno demokratično zvezo našega slovenskega ljudstva? V začetku je stopilo v OF okrog 18 večjih in manjših skupin. Vse te skupine so imele svoje predstavnik v tako imenovanem Vrhovnem plenumu.

Izvršni odbor OF so sestavljali predstavniki tistih skupin, ki so se udeležile ustanovnega sestanka OF, to se pravi predstavniki Komunistične partije, Sokolstva, krščansko socialistične skupine in kulturnih delavcev. Istočasno smo začeli organizirati gibanje od spodaj. Pribiti je treba danes, da organizacija, ki je nastajala na terenu leta 1941. ni imela skoraj nobenega znaka koalicije več. Ta organizacija je že leta 1941. bila na terenu popolnoma enotna, kajti to je narekoval interes borbe proti okupatorju. Zakaj vsi udeleženci osvobodilne borbe so se prepričevali na osnovi svojih lastnih izkušenj, na osnovi izkušenj narodne osvobodilne borbe proti okupatorju, da so ljudske demokratične sile našega delavskega razreda, sile naših kmetov, sile naše delavne inteligence, inteligence tiste, ki vodijo narod v svobodo in da so protiljudske sile, sile, ki so nekot živele na račun ljudskih množic, živele na hrbitu ljudskih množic, tiste sile, ki iz svojih razrednih razlogov in iz strahu pred ljudskimi množicami izdajajo narod okupatorju. Med ustanovnimi skupinami OF, med skupinami krščanskih socialistov, Sokolov, kulturnih delavcev konec 1942. leta v pogledu družbenih vprašanj, v pogledu razvoja naše ljudske demokracije, v pogledu naše narodno osvobodilne poti, že ni bilo več bistvene razlike od Komunistične partije. Nič ni čudnega torej, če so vse te skupine na pugleskem zboru aktivistov, ki je bil hkrati prvi zbor aktivistov OF, sprejele izjavo, da se v Izvršnem odboru te skupine popolnoma odpovedujejo vsakemu koalicijskemu značaju, vsaki koalicijski tendenci in da predvideva in zahteva popolnoma enotno OF, tako enotno OF, da je v svojem bistvu demokratična zveza delavskega razreda, kmetov in delovne inteligence. Zadne sledi koalicije so bile izbrisane z razširitvijo Izvršnega odbora leta 1944. Danes je OF popolnoma enotno vseljudo gibanje, danes je OF popolnoma enotna demokratična zveza našega ljudstva. Kdor se je osvobodilnega boja udeležil, kdor je prispeval k popolni enotnosti OF in k njenim zmagam v teh štirih letih, ni izgubil nič, kar je bilo v njegovi preteklosti pozitivnega. Kdor je imel v svoji preteklosti zares pozitivne stvari,

ta je lahko te pozitivne stvari prenesel v našo splošno zakladnico, v zakladnico OF. Kdor je bil pošten, komur so bili resnični domovinski interesi in interesi našega demokratičnega ljudstva nad vse, ta ni nikjer in nikoli doživel usode Kereškega, kakor so to napovedovali obrekovalci, kakor so to napovedovali sverovalci Komunistične partije in vseh resnično demokratičnih skupin. Zato bi bil vsak korak nazaj greh kakor je to prekrasno izrekel tovariš Kardelj.

Ker so naši najboljši borci, naši najboljši aktivisti umirali po zaporih, po koncentracijskih taboriščih, ker so padali na bojnih poljanah, je bila posledica, da ob končni osvoboditvi marsikje organizacija OF ni obstajala v zadostnem obsegu in zadostni širini. Se toliko težje pa je bilo zato, ker so skušali špekulantje, zakrinkani reakcionarji, zakrinkani izdajalci, hoteč na novih pozicijah zganjati svoje izdajalske početje in se hkrati skriti pred pravičnim narodnim maševanjem in pravično narodno justico, skušali priti v odbore Osvobodilne fronte in se jim je to ponekod tudi posrečilo. Danes pa lahko ugotovimo, da je ta I. kongres Osvobodilne fronte, ki obstoji iz izvoljenih delegatov, ki so jih volile osnovne terenske organizacije Osvobodilne fronte, ogromen in politični in organizacijski uspeh dela Osvobodilne fronte po končni osvoboditvi Slovenije. Ena izmed osnovnih naših nalog je, utrditi organizacijo Osvobodilne fronte in jo razširiti med najširše ljudske množice. Naj je ne bo vasi, kjer ne bi obstajala množična terenska organizacija Osvobodilne fronte, naj ne bo tovarne, kjer ne bi obstajala organizacija Osvobodilne fronte, naj ne bo urada in institucije, ne mestne četrti in ne poklica, kjer ne bi bila organizacija Osvobodilne fronte. Organizacije Osvobodilne fronte morajo postati torišče politične in vsake druge akcije ljudskih množic. V njihovem okviru morajo naše ljudske množice reagirati na vsako potezo reakcije in se seznaniti s tem, kar je treba delati na gospodarskem poprišču. To se pravi, terenske organizacije Osvobodilne fronte morajo biti najbolj živa podoba, najbolj dinamična sila vsega našega javnega življenja. Širino Osvobodilne fronte pojmujejo mnogi preširoko, mnogi preozko. Preširoko jo pojmujejo takrat, kadar gre za protiljudske špekulante, ki skušajo še danes razkrojiti Osvobodilno fronto. Za take protiljudske elemente naj širina Osvobodilne fronte in njenih organizacij ne velja. Preozko pa so naši aktivisti, kadar gre za ljudske množice. Treba je v naših organizacijah zajeti vse ljudske množice in jih v njih vzgojiti.

Pred nami so volitve v narodno osvobodilne odbore. Doslej je to funkcijo narodno osvobodilnih odborov opravljala na večini slovenskega ozemlja povsod tam, kjer narodno osvobodilni odbori niso bili še izvoljeni, Osvobodilna fronta.

V zvezi z volitvami v narodno osvobodilne odbore bo treba izvrševati ponovne volitve v naše terenske organizacije Osvobodilne fronte, treba bo ponovno sklicevati okrajne in okrožne konference. Vse to organizacijsko delo bo treba prežeti z osnovno mislijo aktivizacije terenskih organizacij OF, aktivizacije ljudskih množic v njihovem okviru s tem, da postane vsa OF en sam živ utrip. Še dve besedi o profesionalizmu in aktivistih. Mi smo že na preteklem zboru aktivistov OF spregovorili odločno proti profesionalizmu, ki prepričuje razvoj domačih kadrov v organizacijah Osvobodilne fronte. Aktivist je sleherni pripadnik Osvobodilne fronte, ki vse svoje sile ves svoj prosti čas posveča koristim Osvobodilne fronte. Kdor je aktivist OF, ni potrebno, da bi bil profesionalni politični delavec. Nočemo profesionalnih političnih delavcev. Hočemo, da delavci po tovarnah, kmetje po vaseh, uradniki po uradih postanejo in ostanejo in se razvijejo kot aktivisti Osvobodilne fronte. Najbližja neposredna naloga Osvobodilne fronte po I. kongresu so volitve v narodno osvobodilne odbore. Te volitve pomenijo aktivizacijo ljudskih množic. Teh volitev ne izvajamo zato, da dobimo glasove, temveč zato, da v volitvah aktiviziramo ljudske množice glede vseh njihovih bistvenih življenjskih vprašanj. Te volitve bodo tudi velika priprava za volitve v konstituantno, kjer bo končno veljavno določena ljudska ureditev naše nove Titove Jugoslavije. Te volitve morajo dokazati, da slovensko ljudstvo zaupa edino in izključno svoji OF. Hkrati pa naj pomenijo te volitve čiščenje naših narodno osvobodilnih odborov. Iz njih je treba izgnati vse tiste špekulantske elemente, ki so se iz kakršnih koli vzrokov prihitopili vanje. Treba je spregovoriti tudi besedo o ljudskem tožilstvu. Ljud-

Nadaljevanje poročila o I. kongresu OF

Rad bi naglasil, da je tako gledanje v osnovi zgrešeno. Mi vsi smo šli v OF, bilo nas je 18 skupin, v koalicijo na znamenitem programu OF. Toda štiriletno skupno delo, skupno borbo, nevarnosti, trpljenje, skupno življenje, isto prizadevanje za ustvarjanje je iz teh prvotnih sestavin stvarilo nerazločljivo enoto in hkrati globoko preobrazilo slovenski narodni značaj. Če smo torej bili pri ustanovitvi OF v butaro povezane palice, potem smo danes deblo, in sicer živo deblo, ki je poglodalne globoke korenine in ozelenelo, in ki bo rodilo tudi iste sadove!

Spričo tega položaja pa se je seveda sprememil odnos nas, inteligence, pa naj smo izšli od koder koli, do ostalih skupin v OF. Mi nismo ne zastopniki, ne predstavniki nikogar drugega v OF, kakor izključno samo slovenskega delovnega ljudstva, in tudi nismo, ne moremo in ne smemo biti nikakoli čuvarji pred komer koli, kakor samo pred našimi nasprotniki izven OF, ki imajo pred seboj enotni in nerazdružljivi blok OF. Z vsemi tovariši, zlasti s tovariši komunisti, smo skupaj delali, trpeli, ustvarjali in smo tudi danes pri skupnem delu za narod, in smo združeni v eno celoto, v OF slovenskega naroda. Kdor bo naperil ost zoper kogar koli, ki je z nami v OF, ta ne bo zadela samo na odpor tega, ampak na odpor celotne OF, vseh pripadnikov nekdanje koalicije, pa tudi na odpor delovne inteligence. Mi smo že takoj spočetka pretrgali vsak stik z onimi inteligenti, ki so zagovarjali politično čakarnja in postali tako imenovane sredine in slabili narodni odmor, ustvarjali malodušje in pozabljali na čast slovenskega naroda.

Naj torej vsi oni, ki presoajo OF še z nekdanjo miselnostjo, spoznajo, da je koorenito iztrebljena vsaka taka različnost v OF, ki bi mogla nuditi še osnovo za kakšno špekulacijo. Delovna inteligence v OF se zaveda, da je skupno z drugimi izpovedovalec in oblikovalec narodnih težnj, da pomaga dvigniti narod iz stvarnih in moralnih muševin v srečno bodočnost.

Delegat iz Prekmurja

Za tem je govoril delegat iz Prekmurja tov. Truč Cyril iz Dol. Lendave: Prihajam iz Prekmurja, ki ga je letošnjo pomlad osvobodila Rdeča armada, iz zemlje, ki je bila tisoč let odtrgana od slovenskega ozemlja in ki je bila po letu 1918. celih 20 let v zakupu raznih izdajalcev, madžaronov, veleposestnikov in oderuhov. Narodna zavest prekmurjskega ljudstva se je razvijala dokaj hitro, dasi so njen razvoj preprečevali in zavirali stari jugoslovanski režimi, v katerih senci so prekmurjski mogočniki skrbeli za vse kaj drugega, kakor za pravilen in pošten narodni in kulturni razvoj prekmurjskega ljudstva. Šele za okupacije po Madžarih je prekmurjsko ljudstvo začelo spoznavati, kaj pomeni živeti kot suženj, ter se je začelo naglo prebujati in je prihajalo čedalje bolj do spoznanja, da je rešitev njegovega gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja samo v združitvi vsega slovenskega naroda. Kakor Primorci in Korošci, so tudi Prekmurci kot branik slovenstva na madžarski jezikovni meji spoznali, da se bomo mogli osvoboditi fašistične tiranije samo v skupni oboroženi borbi vseh Slovencev in vseh jugoslovancev. Skupen je bil sovražnik

slovenskega naroda. Madžari so bili sicer res samo oprede nemških fašistov, a njihov šovinizem ni nič manj pomenil smrti za slovensko ljudstvo v Prekmurju in Porabju, kakor nemški nacizem za slovensko ljudstvo po Stajerskem in Koroškem, in italijanski fašizem za slovensko ljudstvo na Gorenjskem in v Primorju. Vsi ti so bili najtesneje povezani in vsi ti so pomenili smrt za celoten slovenski narod.

Mi v obmejnih krajih čutimo najbolj potrebo enotnosti v borbi proti reakciji, ki skuša ravno v teh krajih rušiti enotnost jugoslovanskih narodov pod različnimi kninkami. Prepričana, da je naša čuječnost prav to najslabša, in oprta na vse mogoče znanje reakcije, skuša pri preprostem kmečkem ljudstvu, in zlasti pri tistih, ki v tej borbi niso bili prekljeni, najti oporo, da bi se počasi prikopala do oblasti. Za agitacijo te reakcije je dobro vsako sredstvo, pa naj bo še tako umazano in še tako lažljivo. Enotnost jugoslovanskih narodov je temelj naše bodočnosti, to mi v obmejnih krajih najbolj čutimo. Če se ta enotnost skrhá, postanemo plen sovražnika.

Naj živi bratstvo in edinstvo slovenskega naroda! Naj živi bratstvo in edinstvo jugoslovanskih narodov!

Delegat iz Novega mesta

Nato je govoril tov. Niko Jakovčič, predsednik okrožnega narodnega odbora v Novem mestu: Tovariši in tovarišice! Kot kmet bi hotel spregovoriti nekaj besed o udeležbi kmeta v naši Osvobodilni fronti.

Mi kmetje smo bili ob prihodu barskega fašizma na naša tla v letu 1941. med prvimi, ki smo razumeli, ki smo vedeli, da je pot odločne oborožene borbe edina, katero moremo ubrati, če hočemo kmetje še kedaj, če hočemo naš narod še kedaj živeti, če hočemo tudi mi kmetje zaživeti življenje, ki imamo do njega pravico in ki nam pripada.

Mi kmetje smo šli v letu 1941. zavestno v borbo. 20 let laži in prevar. Dolgih 20 let protiljudskih režimov stare Jugoslavije je napravilo nas kmete borce. Po tem vsem smo se kmetje zavedli. Zavestno smo šli v borbo in danes skupno z našim delavcem, z našo delovno inteligenco, z vsem zdravim slovenskim ljudstvom slavimo svojo ljudsko zmago, zmago nad fašizmom, zmago nad domačimi izdajalci in špekulantmi. Nikoli več ne bomo dopustili, da bi bil kmet še kdaj orodje, mrtvo, slepo orodje v rokah drugih, v rokah špekulantov. Nikoli se ne bo mogla povrniti več možnost, da bi špekulantli sedel zopet na hrbet našemu kmetu. Naš kmet si je svojo svobodo, svoje pravice priboril sam, zavestno, s puško v roki. Naš kmet si bo izgradil sedaj svojo oblast, svojo ljudsko oblast. Naš kmet, mi kmetje bomo svojo oblast znali tudi čuvati, čuvati z vsemi sredstvi, čuvati s puško v roki, braniti z vsemi sredstvi in proti vsakomur, če bo in kjer koli bo to potrebno.

Kmet je svojo ljudsko demokratično oblast začel graditi takoj, že med vojno. Ze med vojno je naš kmet volil, svobodno volil. Ze med vojno si je na osvobojenem ozemlju postavil svojo izvoljeno oblast. Izvolil svoje odbore. Izvolil svoja prvi voljena sodišča. Ze eno se na v teku vojne osvobojenih ozemljih kmet upravlja sam.

Zastopniki naše hrabre vojske in predstavniki slavne Rdeče armade na zborovalnem prostoru I. kongresa Osvobodilne fronte v Tivoliju

Nadaljevanje in konec govora tovariša Borisa Kidriča

ski težili, izvoljeni po naših tovarnah, po naših vaseh, bodo najjačja opora našemu javnemu tožilstvu, glavnemu čuvarju našega javnega reda in demokracije zakonitosti.

delo predstavlja za nas čast in ponos in da moramo zato dvigniti produktivnost svojega dela. Od dela ljudstva je odvisno, kakšna bo njegova bodočnost in blagostanje.

Diskusija po referatu tov. Borisa Kidriča

Ob 14. uri se je pričela diskusija na dopoldanski referat tovariša Borisa Kidriča, sekretarja IOOF in predsednika Narodne vlade Slovenije.

Monsignor Rittig

Kot prvi je spregovoril tov. Monsignor Rittig, ki je dejal: Tovariši in tovarišice! Vsi stojimo pod silnim dojmom velikega političnega in državnega govora našega dragega tovariša predsednika slovenske vlade, našega dragega tovariša Kidriča.

Metod Mikuž

Tovariš Metod Mikuž, verski referent Glavnega štaba Slovenije in član predsedstva AVNOJ-a:

Ob govoru tovariša predsednika Kidriča, bi rad povedal tri stvari: 1. Velika resnica je, da je slovenska Osvobodilna fronta tista širokogrudna in velika organizacija, v kateri bi moral najti mesto tudi vsak slovenski duhovnik.

Viktor Merza

Nato je spregovoril Viktor Merza, bivši verski referent 33. divizije narodno-osvobodilne vojske na Hrvaškem: Povedati hočem kako je bilo nam duhovnikom, ko smo stopili v narodno osvobodilno gibanje, kako so nas

skem narodu, ker je znala aktivirati tisočglave ljudske množice. Osvobodilna fronta je znala dvigniti iz ljudskih globlin vodilne kadre našega naroda.

Angelca Oepek

Nato je spregovorila tovarišica Oepek Angelca, predsednica AFZ Slovenije in članica IOOF.

Tovariši in tovarišice! Zdi se mi potrebno na tem velikem prvem kongresu OF poudariti veliko pridobitev našega narodno osvobodilnega gibanja — žensko enakopravnost.

Stane Kovač

Nato je spregovoril Kovač Stane, član Izvršnega odbora Osvobodilne fronte in načelnik oddelka za izgradnjo Narodne oblasti pri predsedstvu Narodne vlade.

Načrtna graditev naše oblasti se je pokazala v času osvobodilnega boja samega. Že sredi domovinske vojne smo izvolili in vseh osvobojenih ozemljih narodno osvobodilne odbore.

visti močno popustili. Napake delamo, tisti aktivisti, ki smo bili v partizanih, napake delamo tisti aktivisti, ki nismo bili v partizanih.

Fran Lubej

Nato je govoril tovariš Lubej Fran, sekretar IOOF.

Tovariši in tovarišice! O enotnosti je bilo na tem kongresu že veliko govorenega. Ker je tudi referat tovariša Kidriča izvenen v poudarku enotnosti in v konsekvencah, ki izvirajo za Osvobodilno fronto, bi le še jaz o njej rad izpregovoril nekaj besed.

Podpolkovnik Matevž Hacc

V diskusijo je posegel podpolkovnik Matevž Hacc. Tovariši in tovarišice! K referatu tov. Kidriča bi spregovoril nekaj besedi o volitvah. Znano vam je, kako smo volili v stari Jugoslaviji.

Soglasno sprejet predlog o razširitvi temeljnih točk OF

Po zaključeni diskusiji o referatu tov. Borisa Kidriča je sledil referat tov. dr. Marjana Breclja, org. tajnika IOOF, o razširitvi temeljnih točk OF.

Po končanem referatu je tov. Vidmar Jože, predsednik IOOF, dal na glasovanje predlog dr. Breclja o razširitvi temeljnih točk OF. Predlog je bil soglasno sprejet.

Soglasno sprejet predlog o statutu OF

Nato je tov. predsednik dal besedo tov. Zoranu Poliču, članu IOOF in ministru za notranje zadeve NVS.

(Govor prinesemo prihodnjič.) Po končanem referatu je dal tov. predsednik predlog o Statutu na glasovanje. Predlog je bil soglasno sprejet.

Volitve v Glavni odbor

Nato je tov. Josip Vidmar najavil volitve. Razložil je, po kakšnih načelih so bile sestavljene kandidatne liste in dejal:

zastopan sleherni poklic, važno je, da so v tem glavnem odboru številčno in močno zastopani delavci in kmetje in da je v njem zastopana tudi delavna inteligenca.

Leopold Krese

Nato je spregovoril tov. Leopold Krese, član Mestnega odbora OF v Ljubljani. Tovariši in tovarišice! Glavno pravilo OF, da je lahko zmagovala in tudi zmagala, je bilo tudi to, da se je znala boriti proti napakam, da se je znala boriti ne samo proti sovražnikom na zunanji, ampak proti vsem škodljivim pojavom znotraj OF.

Predvsem je treba vedeti, da glavni odbor, izvršni odbor in organi OF niso identični s forumom, ki predstavlja narodno oblast. To niso okrajni okrožni, krajevni narodno osvobodilni odbori in niso slovenski narodno osvobodilni sveti. To je politični del. Zaradi tega se nam je zdelo važno, da v tem glavnem odboru, izvršnem odboru pridejo na kandidatno listo ljudje, preizkušeni aktivisti in borci OF, ki predstavljajo v principu tisto, kar predstavlja OF v celoti, to se pravi zvezo delovnega ljudstva, kmetov, delavcev in delovne inteligenca. Zato ni važno, da je na primer v glavnem odboru zastopan sleherni okraj, sleherni večja zemljiščarna in politična edinica slovenskega ozemlja, tudi ni važno, da je v tem glavnem odboru

Nato je dejal: Predno preidemo k volitvam samim, moramo opraviti še eno delo. Pokazalo se je, da smo številno Glavnega odbora OF postavili preizkušeno. Zaradi tega predlagam, da se glasi 10. točka osnovnih organizacijskih pravil OF, ki se je prej glasila: Glavni odbor OF reši načelna politična in organizacijska vprašanja OF. Steje do 120 članov. — Ta zadnji stavek predlagam, da se izpremeni, da šteje Glavni odbor od 120 do 150 članov. (Predlog je bil z navdušenjem sprejet.) Deseta točka osnovnih organizacijskih pravil OF se potemtakem glasi: Glavni odbor OF reši načelna, politična in organizacijska vprašanja OF. Steje od 120 do 150 članov.

Takšen je v resnici položaj v Grčiji

Nepristransko poročilo angleškega novinarja o monarhofašistični strahovladi v Egejski Makedoniji

London, 17. jul. (Tanjug). List »Reinhold News« je priobčil članek, kateri je napisal diplomatski urednik, ki je sedaj v Grčiji. Članek z naslovom »Na kraju samem« pravi:

»Pravkar sem se vrnil iz Makedonije in bom nepristransko poročal o primeru strahovlade, ki sem mi bil sam priča in o katerem lahko dam vse dokaze. V Solunu mi je neki mož iz vasi Rufalijo, 30 milj oddaljene od mesta, dejal, da je preteklo noč oborožena tolpa napadla v njegovi vasi neke ljudi in dva ubila. Odvrnil sem mu, naj me pelje v vas in tam dokaže svojo trditve. Privolil je, toda le s pogojem, da za to izve samo angleška, ne pa grška vojni policija. Tedaj sem zaprosil svojo policijo, da naju pospremi, toda dobil sem odgovor, da dveh ljudi ne bo spremljala. Zato sem se odločil, da grem sam s tem možem brez spremstva, vzel pa sem s seboj nekega Grka za tolmača.

Ko smo se pripeljali v avtomobilom v Bufalijo in se približali hiši, kjer se je izvršil napad, smo videli pred hišo gručo mož in žena. Videti je bilo, da so se nas prestrašili, ko pa sem povedal, da sem angleški novinar, me je neka žena odvedla v hišo in mi pokazala mrtvo truplo kmeta Samrosa. Glava je bila razbita, členki otekli in počrnili, ker so mu napadalcii zvrili roke in potrlji kosti. Njegov brat je povedal, kako je prejšnjo noč tolpa napadla njega in njegova dva brata, ter enega ubila, drugega pa ranila. Njemu pa se je posrečilo pobegniti iz hiše.

Ti trije bratje se niso bavili s po-

litiko, bili pa so s 17 drugimi vaščani pred mesecem dni aretirani in odvedeni v Solun na zasiljevanje. Ker ni bilo nikakih obtežilnih dokazov, so jih spustili na svobodo. »Od tedaj dalje me je neprestano spremljala neka rojalistična tolpa,« mi je dejal. Izjavil je, da je pripravljen dati o tej tolpi podrobne podatke britanski vojni komisiji, če se mu jamči, da bo zaščiten. Pisce poroča dalje, kako je prišel v hišo drugega kmeta, ki je bil težko pretepen in je imel polomljena rebra. Krajevni zdravnik mu je vbrizgal serum proti tetanusu in mu obvezal rane. Ker se je mož zelo mučil in trpel, mu je novinar predlagal, da ga povede v solunsko bolnišnico.

»S pomočjo drugega kmeta smo ga posadili v avto in odpeljali iz vasi. Videti je bilo, da se je novica o mojem obisku že razširila v druge vasi, zakaj že v naslednji vasi sta dva narodna gardista ustavila moj avtomobil in skušala odpreti vrata. Tedaj sem stopil iz voza in jim glasno zaklical v angleškem jeziku, naj izgineta, naka sem ukazal vozaču, naj nadaljuje pot. V Solunu sem pustil ranjenega kmeta v bolnišnici in prijavil stvar vojnim oblastem. Prav tako sem jim poročal o krivici, ki se je zgodila bratom Samros, in poročal o napadu krajevnu štabu narodne garde, kjer pa tega poročila niso sprejeli, temveč so me nagnali ven.

»To ni osamljen primer,« piše Reimond, »vsak angleški častnik, s katerim sem tukaj govoril, priznava, da je strahovlada v Grčiji dobila nezasičen razmah. Takšen je v resnici položaj v Grčiji.«

Sumljiva turška igra

Sovražno stališče turškega tiska do Sovjetske zveze, Bolgarije, Jugoslavije in Romunije

Moskva, 17. julija. (Tass) Dopisnik »Pravde« poroča, da vodi ves turški tisk s prav malo pomembnimi izjemami divjo gonjo proti Sovjetski zvezi, Bolgariji, Jugoslaviji in Romuniji. Značilno je, da je pisanje vseh teh listov slično. Kaj je vzrok za to divjo gonjo turškega tiska? Zakaj na vse moguče načine napada balkanske dežele, Bolgarijo, Jugoslavijo, Romunijo?

Odgovor na to vprašanje je dovolj jasen: Imperialistični načrti in računni nekaterih zloglasnih turških politikov glede balkanskih dežel so se popolnoma podnevrili. Pred nekaj meseci je turški »Eni Assyr« trdil, da »se čisto govori o veliki nagoli, ki je določena Turčiji v Vzhodnem Sredozemlju in na Balkanu. Naši resnični prijatelji nas imajo za zmogljive, da bomo tukaj največja opora reda.« »Tanin« piše na isti način kakor »Eni Assyr«, da so se nekateri turški politiki zavzeli za ustvaritev balkanske zveze, kjer bi seveda Turčija imela vlogo »opore reda«. Ti načrti in računi so bili prekržani, Balkanske države niso pozabile zgodovinskih nauk iz novejšega časa, ki so popolnoma razkrili, kako Turčija razume »oporo miru«,

in niso pokazale nikakega nagnjenja opustiti svoje neodvisnosti in svoje svobode, da bi zadovoljile turške želje. To pa je bil že zadosten vzrok za ves turški tisk, ki je začel silovito napadati Bolgarijo, Jugoslavijo in Romunijo.

Glavno silo svojih napadov je usmeril na Sovjetsko zvezo in na Rdečo armado, ki je v nasprotju z računi nekaterih »nevtrolecev« bila tako predrna, da je zdrobila nemško vojsko, osvobodila balkanske države nemškega fašističnega zatiranja in ustvarila ugodne pogoje za njihovo svobodo in neodvisnost. Toda turški listi se niso omejili samo na divje kričanje proti navedenim državam. Začeli so divje in izzivalno groziti. Pozivali so k ustvaritvi bloka med Turčijo in Grčijo, ki naj bi bil sovražan drugim balkanskim državam. Turški listi načrtno hujskajo Grčijo k sovražnosti proti Albaniji, češ da se mora tudi Albanija vključiti v turško-grški blok. Ves ta zbor turških novinarjev Jalincove vrste tuli za njim in za nekaterimi drugimi voditelji, ki imajo izdelan določen načrt, poln resnih posledic za mirovno stvar. Ti voditelji so začeli s sumljivo igro, ki se prav lahko obrne proti njim.

Fašistična gnezda v Belgiji

»Pravda« o protisovjetski gonji reakcionarnega tiska

Moskva, 17. julija. (Tass) Dopisnik »Pravde« za mednarodno politiko ostro žigos obrekljivo protisovjetsko gonjo belgijskih listov »Gazette de Liege«, »Quotidien«, »Soir«, »Vraie«.

Vsi ti obrekovalci in izzivalci, piše »Pravda«, so le žalostni ostanki značnega fašističnega »novega reda« v Evropi. Je še vedno nekaj skrivnih fašističnih gnezd v Evropi, ki so sedaj prebavali svoja procelja v skladu z novimi časi. V Belgiji žive še vedno številni reakcionarni hitlerjanci. Med sosedbo so sodelovali z Nemci. Po vojni so skušali priti na oblast, da bi v Belgiji obnovili stari red, ki je privedel deželo v propast in suženjstvo.

Sedaj so ti ljudje glavni hujskači na boj proti svobodi in demokraciji, proti miru in varnosti. Njihovi napori so usmerjeni na to, da netijo preprič v svoji lastni deželi in sejejo razdor med svobodoljubnimi narodi v tujini. Toda kričanje zlonamernih obrekovalcev ne bo zavrlo koleša zgodovine. Oni, ki jim je ljuba nova, fašističnega jarma prosta Evropa, morajo najti v sebi moč, da pometejo s temi fašističnimi gnezdi, kajti skrajni čas je, da uničijo vojne hujskače.

Bruselj, 17. julija. (Tass) Belgijski minister za obrambo Mundeler (voditelj liberalne stranke) je prepovedal demonstracije in sestajanja več kakor štirih oseb na vsem belgijskem ozemlju. List »Drapeau rouge« zahteva preklic te odredbe in poziva državljane, da privedejo vsepovsod protestne demonstracije.

Člani senata in poslanske zbornice so objavili skupno izjavo, ki bo prečitana na zborovanju pred spomenikom revolucije leta 1830, ki je prinesla Belgiji neodvisnost. Izjavo ponudarja zahteva, da se kralj odpove prestolu, in odklanja podporo kateri koli vladi, ki bi jo kralj poizkušal sestaviti namesto van Ackerjeve vlade. Podpisniki izjave so pripravljene, »da se upro vsaki kršitvi načel ljudske suverenosti in ministrske odgovornosti.«

Odstop katoliških ministrov

Bruselj, 17. julija. (Reuter): Vseh šest katoliških ministrov v koalicijski vladi ministrskega predsednika van Ackerja,

ki je sestavljena iz 18 ministrov, je danes odstopilo.

Odstopitev za odstop katoliških ministrov je bila sprejeta na jutranjem sestanku katoliške parlamentarne stranke. Tam je bilo soglasno sklenjeno, da se katoliki ne morejo družiti z ostalimi tremi strankami (socialisti, komunisti, liberalci) v vladni koaliciji, ker so bolj ali manj proti kralju.

»Stalingrajska cesta« v Bruslju

Bruselj, 17. julija. (Tass). Občina je sklenila preimenoovati široko »Južno cesto«, ki teče od severne železniške postaje v mestno središče, v »Stalingrajsko cesto«.

Kritika vatikanske povojne politike

New York, 17. jul. (United Press) Melnikov je v sovjetskih poročilih, ki jih je priobčilo sovjetsko veleposlanstvo v Londonu, kritiziral vatikansko povojno politiko. »Pred vojno je Vatikan nespremenjeno podpiral reakcionarne sile, ki so hranile nacistično zver in ji omogočile vreti Evropo v eno izmed najbolj krvavih vojn. Med vojno je vodil Vatikan namerno in stalno politiko za rešitev fašizma pred porazom.«

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« je ponovilo Göbbelsove izmisliotine, da nameravajo Združene države, Velika Britanija in Sovjetska zveza do »Diktatorstva treh«. Proti koncu aprila je vatikanski organ izrazil popolno solidarnost z deklaracijo ameriških škofov z dne 14. aprila, ki je obsegala silovito obtožbo sklepov Krimske konference. Ta deklaracija, izjavlja »Osservatore Romano«, je izrazila stališče Vatikana. Vsi zagovorniki načrtov za ohranitev gospodarstva nemškega imperijalizma zavijajo svoje prave namere v govoričenje o »udeležbi pri gospodarski obnovi v Evropi«. Vemo, da so voditelji Kruppa in nemškega kemičnega trusta ter drugi fašistični magnati nenadoma postali vneti zagovorniki te ideje.

V začetku tega leta je gospa Taberna izjavila v listu »Pour la victoire«, da ima Vatikan namen »ojačiti katoliške elemente v Nemčiji in jim obljubiti neomejeno pomoč Cerkev«. Dejala je, da nemški finančni in industrijski krogi lahko

Resolucija vseindijske stranke

Simla, 17. julija. (Tanjug): Kakor poroča Reuter, je delovni odbor vseindijske stranke kongresa na svojem prvem stranknem sestanku izdal resolucijo, v kateri pozdravlja napore veselih za vzpostavitev mednarodnega miru, izraža pa obžalovanje zaradi »neučinkovite vloge malih narodov«.

Odbor poudarja, da odposlanci Indije na konferenci v San Franciscu niso niti najmanj predstavljali ljudstva Indije. Indija mora dobiti statut neodvisne in suverene države ter položaj, da bo lahko sodelovala pri vzdrževanju miru, varnosti in svobode v svetu.

Bolgarija se pripravlja na volitve

Deklaracija Domovinske fronte o bolgarski notranji in zunanji politiki

Sofija, 15. julija. »Borba« piše: V Bolgariji so razpisane prve svobodne volitve za narodne poslance, ki se bodo vršile 26. avgusta. Vse štiri stranke Domovinske fronte so začele s predvolilnimi pripravami. Istočasno se opaža pojačeno delovanje reakcije in prikritih fašističnih elementov v sami Bolgariji, kakor tudi njihovih prijateljev in zaveznikov v inozemstvu. »Predstojer je volitve za narodne poslance,« je rekel Georgij Dimitrov, »bodo resen izpit politične zrelosti in vdanosti narodu in jo morajo izpričati vse štiri stranke Domovinske fronte in sleherni bolgarski patriot posebej.«

Vse demokratske stranke in organizacije v Domovinski fronti nastopajo na volitvah skupno. Dosega tega edinstva štirih demokratskih strank je najvažnejši dogodek v teh volilnih pripravah in najbolj značilna zmaga protifašističnih in demokratičnih sil v Bolgariji. Reakcionarni elementi napenjajo vse sile in uporabljajo najbolj podla sredstva, da bi pred volitvami razbili enotnost Domovinske fronte, ker upajo, da bodo s tem lahko dosegli kakšen uspeh in da bodo izzvali neured in spopade v Bolgariji. Fašistične reakcionarne skupine, vrzene 9. septembra z oblasti, napadajo vse pridobitve protifašističnega upora, kakor tudi zunanjo in notranjo politiko Domovinske fronte. V pogledu zunanje politike so najhujši napadi reakcije naperjeni na dosledno politiko prijateljstva in bratstva z novo Jugoslavijo, ki jo vodi Domovinska fronta. V svoji politiki so se reakcionarne skupine odkrito povezale s svojimi fašističnimi somišljeniki v inozemstvu, posebno z grškimi fašisti, pri katerih so mnogi fašistični voditelji, ki jih zasledujejo narodna sodišča v Bolgariji, našli zatočišče.

Ker so pravilno razumele namere reakcije, so bolgarske demokratske

Odkritje tajnih fašističnih organizacij na Češkem

Praga, 17. julija. (Tass) »Rude pravice« poroča, da se nadaljujejo preiskave glede delovanja pred kratkim odkrite hitlerjevske teroristične sabotažne organizacije »Wehrwolf« v sudetski pokrajini. Odkrito je bilo, da so se v taborišču Reinerze na mnogih mestih urili člani te organizacije v sabotaži. Odkrita so bila nova skladišča orožja, hrane in zdravil.

List piše, »da češko ljudstvo ne bo več trpelo nacistične strahovlade. Vsak pristaša te strahovlade bo izbrisan z zemeljske površine. Skrbno bomo pazili, da ne bo ničesar na od Nemcev naseljenih obmejnih pokrajinah ogrožalo našo varnost. List zahteva čimprejšnjo deportacijo fašistično mislečih Nemcev iz Češkoslovaške.«

Neuspeh konference v Simli

London, 16. julija. (Tanjug) Agencija Reuter poroča, da je glasom izjave podkralja Indije lorda Wevela konferenca v Simli doživela popoln neuspeh. Pristavlja se, da je ta vest vzbudila v Londonu globoko razočaranje.

Izgube ameriške in angleške vojske

Washington, 14. jul. (Tanjug). Dopisnik »Agence Franco Presse« poroča iz zanesljivega vira, da znašajo izgube Združenih držav Amerike v vojski, mornarici in letalstvu v tej vojni 243.000 mrtvih in 806.000 ranjenih.

London, 14. jul. (Tanjug). Agencija Reuter poroča, da so sile angleškega imperija izgubile od 3. septembra 1939-1. do 31. maja 1945. 1.427.634 vojakov. Od tega števila jih je padlo, umrlo za ranami ali izgubilo 532.223. V petih letih in devetih mesecih te vojne so bile izgube raznih delov angleškega imperija slednje: Anglija 750.338; Kanada 191.008; Avstralija 92.211; Nova Zelandija 39.783; Južna Afrika 36.765; Indija 177.315 in kolonije 38.376.

V tem številu je izgubila Anglija 233.042 padlih, Kanada 36.018, Avstralija 21.415, Novi Zeland 9.844, Južna Afrika 6.417, Indija 23.295 in kolonije 6.741 vojakov.

Konferenca v Potsdamu

Prvi sestane generalisima Stalina s predsednikom Trumanom

Berlin, 17. jul. (Reuter) Prva vest o prihodu generalisima Stalina je prišla danes, ko je bilo objavljeno, da je Stalin formalno obiskal predsednika Trumana. Generalisim Stalin je v spremstvu ljudskega komisarja za zunanje zadeve Vjačeslava Molotova prispel v polni uniformi v začasno »Belo hišo« v bližini Potsdama, kjer je ostal na kosilu, ki je trajalo približno dve uri. Bilo je to prvo srečanje med obema voditeljema.

Berlin, 17. jul. (Reuter) Uradno je bilo objavljeno, da so prišli z min. predsednikom Churchillom na konferenco »Treh

sil« v Potsdam zunanji minister Eden, voditelj opozicije v zadnjem parlamentu A. Attlee, minister za vojne transporte L. D. Leathere in predstojnik glavnega izplačevalnega urada lord Cherwell.

Konferenci prisostvujejo trije načelniki štaba, feldmaršal Alan Broke, maršal zračnih sil Charles Portal in admiral brodovja Andrew Cunningham, tajnik vojne kabine Edward Bridges, stalni podtajnik v zunanjem ministruvstvu Alexander Cadogan in načelnik štaba ministrstva za obrambo Hastings Ismay s svojim osebjem. Navzočni so tudi vrhovni zavezniki poveljniki v Sredozemlju Harold Alexander, glavni poveljniki britanskih zasedbenih sil v Nemčiji feldmaršal Bernard Montgomery, načelnik britanskega združenega štaba v Washingtonu Henry Maitland Wilson in britanski veleposlanik v Moskvi Archibald Clark Kerr.

Predsednik Truman je odpotoval v Berlin z letališča v bližini Bruslja, potem ko se je bil izkral s križarke, ki je tri ure poprej pristala v Anversu. Njegovo srebrnobarbno letalo, ki je bilo zgrajeno za predsednika Roosevelta, se je kot prvo spustilo na tla na nekem neoznačenem letališču nemške prestolnice, kjer sta predsednika pozdravila visoka sovjetska častnika: armijski general Aleksander Sokolovski, namestnik maršala Zukova in generalni polkovnik Al. Gorbatov, poveljniki sovjetskih čet v Berlinu. Predsednik Truman je prispel v spremstvu svojega državnega tajnika Jamesa F. Byrnesa, vojnega ministra Stimsona, treh ameriških načelnikov štabov, generala Marshalla (za vojno), generala Arnolda (za zračno obrambo) in admirala Ernesta Kinga (za mornarico).

Parrijeva poslanica »Velikim trem«

Rim, 17. julija. (Reuter): Italijanski ministrski predsednik Feruccio Parri je poslal Churchill, Trumanu in maršalu Stalinu poslanice, ki izražajo upanje, ki ga ima Italija ob sestanku »Velikih treh«.

Poslanica maršalu Stalinu se glasi: »Ob trenutku otvoritve sestanka v Potsdamu pošiljata italijanska vlada in ljudstvo najtoplejšje pozdrave velikemu voditelju, ki je s tako neukrotljivo trdnostjo vodil sovjetske narode k zmagi. Nova Italija vam želi poudariti, maršal, svojo vero v pravico in svoje upanje, da bo Italija kakor hitro mogoče zavzela prostor, ki so ji ga priborile njene žrtve.«

Pripravlja se vpad na Japonsko

New York, 17. jul. (Tanjug) »Associated Press« prinaša poročilo admirala Nimitza, ki pravi, da je ameriška mornarica na Pacifiku včeraj in danes nadaljevala vrsto težkih napadov na severno Japonsko.

V nedeljo zjutraj je bilo pri bombardiranju odvrženih čez 1000 ton bomb na industrijsko pristaniško področje Muroana (Hokaido). Bombardierji so izvršili z baz na Okinavi napade na aerodrome na južnem japonskem otoku Koishiu. Po določenih podatkih je bilo potopljenih in poškodovanih 56 japonskih ladij.

V poročilu Mac Arthura je rečeno, da je bilo razen 4879 ubitih japonskih voja-

kov ujetih še 6008 v čistilnih operacijah na Filipinih. Avstralci so se približali na razdaljo 8 km Sombodju, velikemu petrolejskemu središču na Borneu.

London, 17. jul. (Reuter) Poročila, da so britanske sile izvršile svoj prvi neposredni napad na japonsko celino, tvorijo glavno novico v vseh treh londonskih večernih listih. Izjava admirala Nimitza, da bo prihodnja faza v pacifiški vojni invazija na Japonsko, je prav tako važna kakor vest, da se je močna britanska mornarica pridružila tretji mornarici Združenih držav za skupne operacije proti tokijskemu področju.

Poljaki v tujini za vrnitev v domovino

Poljski narodni voditelji in generali v emigraciji pozivajo begunce, naj se vrnejo na Poljsko

Moskva, 16. julija. (Tanjug) Agencija Tass javlja, da je skupina poljskih narodnih voditeljev v Londonu izdala naslednjo izjavo:

»Po sestavi vlade narodnega edinstva v Poljski se je vprašanje vrnitve velikih množic beguncev v domovino pokrenilo z veliko naglico. Od tega trenutka mora vsakdo od nas, neodvisno od svojega statusa, poklicati ali političnega prepričanja, jasno določiti svoj položaj in svoje stališče do odločilnih vprašanj. V zavesti svoje državljanske dolžnosti izjavljamo, da smo na razpolago vladni narodne enotnosti in da smo pripravljene posvetiti vse svoje moči vprašanju zavarovanja nezavisne in močne demokratične Poljske.«

Sledijo podpisi Vladislava Benička, Arka Bojeka, Karola Freliha, Bronislava Hage, Aleksandra Herlina, profesorja Morisa Jarosinskega in drugih.

London, 16. julija. (Tanjug) Reuter javlja, da so štirje poljski generali Paskievič, Spistakovič, Ujojski in Modelski, ki so poveljevali poljski armadi v Veliki Britaniji, izdali proglas poljskim silam, naj se vrnejo na Poljsko. V proglasu je rečeno, da je število vojakov in častnikov, ki se žele vrniti v domovino, vedno večje.

Varšava, 16. julija. (Tanjug) Po vesti agencije »Polpress« je predsednik poljske narodne skupščine Bierut sprejel odposlanstvo poljskih borcev iz emigracije. Odposlanstvo je izjavilo predsedniku, da je 50.000 članov družin gospodarskih poljskih delavcev v Franciji pripravljeno za takojšnjo vrnitev v domovino.

Poljski mornarji odrekajo pokorščino emigrantom

London, 16. julija. (Tanjug) Po poročilu lista »Daily Worker« javlja agencija Tass, da se častniki in posadka poljskih ladij upira naredbam londonskih emigrantov, ki velevajo poljskim mornarjem, naj zapuste ladje. Častniki in posadka neke ladje, ki je zasidrana v Barlju v Italiji, so odbili nalog, naj zapuste ladjo, ker vedo, da bi bila v tem primeru, če ne za stalno, pa vsaj začas-

no zaplenjena. Prav tako vedo, da ima Poljska veliko potrebo po ladjah. Častniki ladje so pozvali vse častnike trgovskega poljskega ladjevja, naj lojalno podpirajo poljsko vladno narodno enotnost in naj ne dopuste poljskim emigrantom, da bi jim ukradli poljsko ladjevje. Del posadke in častnikov s treh poljskih ladij v londonskih lukah je prav tako zavrnil zahtevo, naj zapusti ladje.

Kongres poljskih beguncev v Jeruzalemu

Varšava, 16. julija. (Tass) Na pobudo »Zveze poljskih narodnjakov« je bil v Jeruzalemu kongres poljskih beguncev. Po obvestilih varšavskega radia so udeleženci kongresa sprejeli novice o oblikovanju poljske vlade narodne enotnosti v Varšavi z velikim navdušenjem. Govorniki so ostro žigosali delovanje poljskih reakcionarjev v Palestini, ki se skušajo polastiti važnih dokumentov in poljske državne imovine ter neprestano trosijo opravljive vesti o položaju na Poljskem.

Kongres je sklenil, da osnuje v Palestini odbor narodne enotnosti poljskih beguncev, ki bo sprejel pod svoje okrilje vse one Poljake, ki se žele vrniti v domovino.

Poljska sindikalna zveza

Varšava, 16. julija. (Tanjug) Tass prinaša vest agencije Polpress, da šteje sedaj poljska sindikalna zveza 777.840 delavcev in uslužbencev. Sindikalna zveza železničarjev, ki ima 150.000 članov, je največja; druga po velikosti pa je osrednja sindikalna zveza rudarjev, v kateri je več milijonov 64.500 članov.

Aretacije nacistov v Nemčiji

Pariz, 16. julija. (Tanjug) AFP prinaša poročilo amerijske poveljništva, da je bilo v teku zadnjih dveh mesecev v Nemčiji aretiranih okrog 50.000 nacistov od ameriških zaščitnih edinic. Aretacije se nadaljujejo in povprečno število aretiranih nacistov znaša dnevno okrog 700.

Nadaljevanje poročila o I. kongresu OF s 4. strani.

Sedaj prehajamo k volitvam samim. Kandidatno listino ste pregledali. Ugotovljamo, da v Glavni odbor OF Slovenije iz sedanje liste ni črtan nihče, pač pa da je dodanih še nekaj kandidatur. (Tov. predsednik je nato prečital kandidatno listo za Glavni odbor OF in imena dodatnih kandidatov.) Zbrani delegati so z navdušenim ploskanjem in vzkljkanjem sprejeli listo. Nato je tov. predsednik pozval vse izvoljene člane Glavnega odbora OF, da zasedejo svoja mesta na tribuni. Sledile so volitve v IOOF. Najprej so se vršile volitve za predsednika, tri podpredsednike, nato za tajnika in končno za člane IOOF. Za predsednika IOOF je bil predlagan tov. Vidmar Josip. Predlog je bil z viharnim odobravanjem sprejet. Predsednik Vidmar Josip se je zahvalil z naslednjimi besedami:

Zahvaljujem se vam za izkazano zaupanje. Zagotavljam vas, da ga bom

ostal vreden po svojih močeh in izjavljam, da izvolitev sprejemam. Hvala vam.

V imenu novoizvoljenih članov IOOF se je zahvalil tov. Dušan Kveder, generalmajor:

Tovariši in tovarišice! V imenu novoizvoljenega IOOF se vam najlepše zahvaljujem za izkazano zaupanje. V imenu novega IOOF slovesno obljubljam, da bo IOOF šel naprej v borbi in delu za svoj narod po isti poti, po kateri je hodil ta zadnja štiri leta stari IOOF, kateremu ste dali razrešnico. Smrt fašizmu — svoboda narodul

Sledile so volitve za kongres JNOF Jugoslavije. Po končanih volitvah je v imenu IOOF tov. Vidmar Josip predlagal, da se kongres za pooblastilo, da lahko v imenu kongresa sestavi proglas OF, ki bo izdelan po smernicah, ugotovljenih na I. kongresu. Predlog je bil soglasno sprejet.

Razrešnica IOOF-u

Nato je odredil četrt ure odmora. Po odmoru je vzel besedo tov. dr. Jože Vilfan, javni tožilec Jugoslavije:

Tovariši! Predno pristopimo k volitvam, se moramo poslužiti še pravice, ki jo ima vsak demokratičen zbor, tudi naš zbor, pred katerim so položili račun tovariši in tovarišice, ki so kot izvršni odbor Osvobodilne fronte ysa štiri leta to gibanje vodili.

Tovariši in tovarišice! Mislim, da nikdar in nikoli v slovenski zgodovini noben zbor ni imel tako lahke naloge, ko bo moral povedati, ali odzveduje tovariši, ki so ga vodili, za delo preteklih let. To so tovariši, o katerih moramo reči, da jim damo razrešnico. Kratko povedano: to so tisti tovariši, ki so nas pripeljali v svobodo, ki so nas pripeljali do zmage.

Tovariši in tovarišice! To so ljudje, katere odlikujejo izredne lastnosti. Ne samo, da so našli v sebi tisto hrabrost, tisto požrtvovalnost, da so v najtemnejših dneh slovenske zgodovine, v brezgladem notranjem in zunanem položaju napadli vojvodske največje takrat oboroženo silo. Ne samo to. Ti tovariši, katerim bomo dali razrešnico, so pokazali tudi izredno vodstveno sposobnost. Od vsega začetka so jasno videli cilj, kateri stoji pred slovenskim narodom. Od vsega začetka so

tudi kazali pot, po kateri bo slovenski narod do tega cilja prišel. In vi vsi, tovariši, vsi mi aktivisti Osvobodilne fronte vemo ne samo to, da nam je to vodstvo vedno svetlo kazalo cilj, ki ga je treba doseči. Ne samo, da nam je kazalo pot, po kateri bomo do tega cilja prišli, temveč tudi to, da so ti tovariši vedno bili med nami, da so vedno tvegali vse naše nevarnosti, nam prihajali na pomoč in nam pomagali, če si kje sami nismo znali pomagati. Skratka, tovariši in tovarišice, to so tisti tovariši, ki so v vsem obsegu izpričali naziv, katerega smo vsi ves čas zanje uporabljali: da so vodstvo slovenskega naroda. Tovariši in tovarišice! Slavo jim bodo pisala prihodnja pokolenja in poleg hvalnosti, ki jo bodo tudi zanje imela prihodnja pokolenja, pa mi vsi čutimo še eno: globoko, neomajno zvestobo do tega vodstva, kateremu za preteklost sedaj predlagam razrešnico.

Tovariši Vidmar je nato ponovil predlog tov. Vilfana, da kongres odzvede dosedanjemu IOOF in dal predlog na glasovanje. Zbrani aktivisti so predlog sprejeli z navdušenim ploskanjem. Predsednik Vidmar se je nato v imenu vsega dosedanjega IOOF za prejšnjo razrešnico iskreno zahvalil.

Pozdravi kongresa

Nato je tov. Lubej predlagal, da se s I. kongresa pošlje pozdravna brzojavka maršalu Titu. Zbrani delegati so predlog sprejeli z navdušenim ploskanjem in skandiranjem Tito — Tito.

Tov. dr. Marjan Breclj je predlagal, da I. kongres OF Slovenije pooblasti IOOF, da pošlje pozdravno brzojavko Akcijskemu odboru za kongres JNOF Jugoslavije in da temu Akcijs-

skemu odboru sporoči, da je I. kongres OF Slovenije izvolil za skupni jugoslovanski kongres svoje delegate.

Tov. Boris Kidrič je nato predlagal, da I. kongres OF Slovenije pošlje pozdravno brzojavko voditelju vseh svobodoljubnih narodov in vsega svobodoljubnega človeštva tov. generalisimu Stalinu. Predlog so delegati sprejeli z navdušenim odobravanjem.

Mladina Slovenskih Konjic predaja zastavo Trstu

Tov. iz Slov. Konjic, okrožje Celje je nato v imenu mladine iz Slov. Konjic predala delegatki iz Trsta zastavo in dejala:

Tovariši in tovarišice, ko smo ravno zbrani iz vse Slovenije, poklanja ZMS iz okraja Slov. Konjice, okrožje Celje, vam slovenski tržaški mladini zastavo in znak skupne borbe, katero smo vodili skozi štiri leta. Slovenska mladina Trsta še danes trpi in se bori proti svetovni in domači reakciji. Zastava naj vam bo znak skupne borbe za dokončno zmago in združitve vseh Slovencev. (Vsi delegati so vstali in z viharnim ploskanjem pozdravili to dejanje).

Nato je v imenu italijanskih Tržičanov spregovoril še tov. De Stradi, ki

je dejal: Tovariši in tovarišice! Prinašam vam pozdrav in zahvalo gostov Italijanov za Vaš lep in veličasten sprejem, ki smo ga bili deležni v tem lepem mestu. Tovariši! Mi vam obljubljam, da bomo vse, kar smo videli in preželi, prenesli našim bratom, sestram, našim delavcem, našemu ljudstvu. Rekel sem, da obljubljam, ker vemo, da je življenje, ki ste ga vi dosegli in ki ga še boste dosegli pravično življenje, je življenje v svobodi. Ponovno se zahvaljujem vsem delegatom Jugoslavije. Oprostite, če ponavljam, mi vsi ne bomo pozabili vašega lepega sprejema in zaključnjem z vzklikom, ki nas je spremljal v borbi nam ob rami z Jugoslovani: Smrt fašizmu!

Zaključna beseda tov. Josipa Vidmarja

Tovariši in tovarišice! Ko zaključujemo ta kongres, bi vam rad na pot in v slovo povedal nekaj kratkih besed.

V teh dveh dneh je I. kongres OF Slovenije izvršil zelo veliko delo. Ugotoviti je treba, da kongres ni tratil časa zaman, temveč da je opravil delo, ki ga v kratkem pregledu lahko označimo z naslednjim:

Ugotovil je osnovne smernice politike OF. Ugotovil je in potrdil osnovna načela, temeljne točke OF. Nadalje je ugotovil pravilnik, osnovna organizacijska pravila OF, izvršil je volitve v Glavni odbor OF, v IOOF, v tajništvo in izbral delegate za centralni kongres OF Jugoslavije. Vse to delo je samo po sebi impozantno in veliko. Toda važnejša kot to delo samo, se mi zdi misel tega kongresa, miselnost tega kongresa, ki je vse to delo spremljala. V mladih navnihih dneh sem sanjal o času, ko se bo sleherni Slovenec zavedal tega, da je član slovenskega naroda in da bo nasproti slovenskemu narodu čutil dolžnosti. Danes je OF to izvršila. In ne samo to. Današnji moji pameti bi bilo to premalno. Opazil sem, podobno in pozorno sledec izvajanjem delegatov, opazil sem njihovo veliko politično zrelost, zrelost, o kakršni slovenski narod in njihovi politiki še pred 5 leti niso mogli niti sanjati. Vso to preobrazbo v vas in v nas je izvršila OF, je izvršila osvobodilna borba slovenskega naroda. To dejstvo o narodni in politični zrelosti slovenskega delovnega ljudstva mora vsakega pravega rodoljuba, vsakega resničnega patriota navdajati z velikim zadoščenjem in velikim ponosom do tega naroda. Toda prav ta visoka razvitost in zavednost slovenskega naroda nam vsem skupaj nalaga tudi posebne dolžnosti.

Tovariši, osvobodilna borba je postala

Govor maršala Tita v Novem Sadu

Beograd, 16. jul. (Tanjug) Novi Sad: V soboto ob 16 je maršal Jugoslavije in predsednik zvezne vlade Josip Broz-Tito obiskal Novi Sad na povratku iz Subotice, kjer je prisostvoval paradi 16. vojvodinske divizije ob priliki druge obletnice njenega obstoja. V spremstvu maršala Jugoslavije Tita so bili: generalni poročnik Koča Popović, poveljnik III. armade generalni poročnik Kosta Nadj in minister za Crno goro Milovan Djilas. Pred poslopjem Mestnega narodno osvobodilnega odbora so sprejeli maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita: predsednik Mestnega narodno-osvobodilnega odbora Aleksander Sevič, tajnik Enotne narodno-osvobodilne fronte za Vojvodino Zarko Vesolnov, član AVNOJ-a in AS-

izrekel zelo tehtne besede: Da ali ne. Če ne bomo delali, kakor je treba — jaz govorim to vsem onim, ki so na odgovornih mestih — pazite, da ljudstvo ne bo reklo »Ne«, zakaj gorje vam, tega ne bo krivo ljudstvo, krivi bodo oni, ki so sedeli na odgovornih mestih.

Mi še nismo dovršili naše državne zgradbe. Jugoslavija še ni popolnoma izbrušena, kakor je treba. Mi smo postavili čvrste temelje, sedaj pa moramo dograditi streho. Na teh volitvah bomo zgradili streho. Definitivno se bo izrečila beseda o obliki naše države. Odločilo se bo: republika ali monarhija. (Burni vzkliki in navdušeno skandiranje: »Hočemo republiko!«) Danes ne gre zato, ali bo Titova vlada, ali ta ali ona. Gre za bodočnost naše dežele. Ali bo mogla bolje uspevati in s hitrejšim tempom stopiti v nadaljno izgradnjo po tej ali oni poti. To je važno in tu mora ljudstvo odločiti svojo pot. (»Tito bo vodil! Tito bo vodil!«)

So ljudje, ki nam niso naklonjeni, ki zlobno uživajo v naših napakah, ki govoričijo: »Oni delajo to in to. Ne znajo delati. Tu vlada diktatura.« (Burni vzkliki: »Dol reakcija!«) Taki »državljanje so, toda tovariši in tovarišice, državljanji in državljanke, vprašam vas: kdo more v takih pogojih vršiti svoje funkcije tako, da ne dela napak? Mi smo vse postavili na glavo? Nismo mi, temveč je Nemeec. Nemeec je rusil, mi pa zdej moramo graditi. Mi smo v toliko vse postavili na glavo, v kolikor nismo hoteli vzpostaviti ono staro, temveč smo pričeli graditi vse znova. To pa se ne razlikuje toliko po obliki, kolikor se razlikuje po vsebini. In zato nam mnogi očitajo in vpijejo: »Ni vam bilo treba vsega zavreči, ni vam bilo treba vsega odstraniti. Ti ljudje imajo izkušnje, tudi v preteklosti so bili »strokovnjaki« in podobno. Da, vse to je lepo, vem. Vem, da nam je treba strokovnjakov, izkušenih uradnikov, celo tudi politikov, ki so na naši liniji in niso proti našim pridobitvam.

Potrebni so nam taki strokovnjaki, ki bodo delali, ne pa rušili. Teh drugih ne potrebujemo. (Burno odobravanje.) Niso nam potrebni takšni uradniki, ki bi stalno prejeli ljudski denar, pa ne bi storili ničesar koristnega. Toda vsakega takšnega, ki bo delal, naj bo uradnik, izobraženeec, naj pripada kateremu koli poklicu, ne vem kateri stranki v preteklosti, vsakega sprejememo in mogli bo zavzeti dostojno mesto, ker je mest za vse.

Zato pravim, mi imamo na mnogih mestih ljudi pošene po srcu in možganih, ki so z nami, pa se ne znajo znati v tem položaju in delajo napake. Potrebno bo eno leto, pa tudi dve ali tri, da bodo naposled prišli k sebi. Toda jasno je, če nekdo namerno dela take napake in jih noče videti, temveč jih še dalje dela, ga bomo odstranili. (»Bomo!«)

Bila bi naša sreča, če bi mogli uporabiti ves stari državni aparat. V tem primeru ne bi postavljali na položaj partizanov, ki so šli v boj, ne da bi znali čitati ali pisati, toda danes jih moramo postavljati na odgovorna mesta, čeprav niso strokovnjaki. Mi bi jim partizanom, razume se mesta, ki jim odgovarjajo. Toda nimamo dovolj strokovnjakov. V tem je naša slabost. To slabost izkoriščajo sovražniki naše dežele, sovražniki našega ljudstva in to na žalost tudi v naši sredi.

Mnogi od vas bodo dejali: »Vedno se tudi ne boste mogli izgovarjati z neznanjem.« Jaz s tem soglašam. Lahko bom prišel pred vas čez dva ali tri mesece, po se bodo vsi izgovarjali, da delajo napake, ker ne znajo. Na nas na vrhu je, da storimo vse in da pripeljemo ljudi, ki bodo vršili svojo dolžnost. Toda mi sami ne moremo, ljudstvo pa nam more in mora pomagati.

Pozivam vas, da volite iz svoje srede onega, za katerega vidite, da je pošten, ki je za to deželo, ki je za naše pridobitve. Ne boste se zmotili. Ta bo dober. Ničesar drugega ne zahtevam od nikogar, kakor da sledi liniji narodne fronte, da izvede oni program, ki smo ga postavili že leta 1941, in katerega smo s krvjo pisali vsa štiri leta. In kdor ga hoče izvesti, pri moji veri, postavili ga bomo na vsako mesto, na katerem bo mogel koristiti. Tako torej nekaj besed o naših težavah.

Vem, pričakujete, da povem kaj o tako imenovani višji politiki. Ne govorim rad sedaj o tem, samo nekoliko besed bom povedal, kakor sem povedal v Srbiji, da se naši odnosi s sosednjimi deželami vsak dan bolj in bolj utrjujejo, z deželami, ki imajo danes narodno vlado. S temi deželami danes vzpostavljamo najtesnejši stik, hočemo biti čvrsto povezani, da z gospodarskim in političnim sodelovanjem še bolj učvrstimo našo deželo, da še bolj poraste ugled naše dežele v vsem svetu.

Nikdar ne bomo hoteli izolacije, pa naj govori kdo kar hoče. Vedno nam bo do tega, da ima naša dežela čim več prijateljev in čim manj sovražnikov. Ne zvenekamo z orožjem, ne bijemo se po psih, da moremo to ali ono. Ne zato ker smo preslabi, temveč zato ker vemo, kako je težak vsak boj, kako strašna je vojna. Toda kadar gre za vprašanje enotnosti naše dežele, kadar gre za obrambo pridobitev našega boja, kadar gre za to, ali bo mogla Jugoslavija mirno, brez vsakega vmešavanja iz tujine graditi svojo bodočnost v oni meri, v kateri je začela, tedaj smo neizprosni, in to bomo branili do zadnje kaplje krvi. Želim vam mnogo uspeha pri delu!

Naj živi bratstvo narodov Jugoslavije!

Naj živi demokratična federativna Jugoslavija!

Naj živi naša velika zaveznička Sovjetska zveza!

Naj žive naši veliki zavezniki! Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Državljanji in državljanke, tovariši in tovarišice!

Vojvodina je s svojimi hrabrimi sinovi, onimi slavni borci, ki so tvorili prve naše odrede in ki danes tvorijo vojvodinsko divizijo, ki so, da vam po pravici povem, tudi v mojih presenečenih pokazali v tistih nepredhodnih bosanskih gorah neverjetna čuda in vztrajnost junstva. Vojvodina je prav s temi borci stopila med one pokrajine naše dežele, ki so zelo mnogo dale za svobodo, ki jo danes imamo. Ti naši borci so mnogo doprinesli s svojo krvjo in s svojo upornostjo ter z bojem k temu, da smo se mi danes, po štirih letih, lahko srečno setali v Novem Sadu. Danes sem imel prav tako slučajno priložnost, da sem pozdravil eno naših najslavnejših divizij, 16. vojvodinsko divizijo, da sem jo pozdravil ob drugi obletnici njene ustanovitve. — Gledal sem moštvo, te mladeniče, danes po vseh težkih preizkušnjah in bojih, te prekajlene mladeniče, ki vsakomur vlijejo upanje, da ne bomo samo očevali pridobitev, ki smo jih izvojevali, za katere smo se bojevali, temveč da bomo tudi izgradili našo srečnejšo in boljše bodočnost, obnovili našo deželo.

Doslej sem zadal mešanico, kmetom in delavcem nalogo, da se lotijo dela, da napno vse svoje sile za izgradnjo naše porušene domovine. Sedaj sem dal nalogo naši armadi, da naj ne samo čuva mirno izgradnjo naše dežele, temveč naj sodeluje pri izgradnji sami. Kot vrhovnemu poveljniku naše jugoslovanske armade mi je bila dolžnost, da pozovem naše borce, da morajo tudi oni dati vse od sebe, da bi mogli izgraditi ono, kar je porušeno, da bi mogli izgraditi boljše bodočnost.

Prepričan sem, da bodo izvršili svojo nalogo. To vidim po razpoloženju naše mladine, naših kmetov, našega poštenega izobraženstva, naših žena in vseh tistih, ki ljubijo svojo deželo. Vidim, da niti ne bo tako težka naloga, obnoviti deželo, ne samo obnoviti to, kar je bilo, temveč zgraditi še mnogo boljše. (Tako je!)

Danes so vsi naši narodi enakopravni člani one enote, v kateri ne bo medsebojnega sovražstva in narodnega šovinizma, temveč bo vsakdo mogel s ponosom dejati: »Jaz sem državljan nove demokratične federativne Jugoslavije, ki si je izvojevala eno prvih mest pod svobodoljubnimi narodi, in sicer s krvjo svojih sinov, svojih najboljših sinov.« (Gromko skandiranje: »Bratstvo in enotnost!«) Zelo važno je, da ste vzklikali »Bratstvo in enotnost.« To je važno in treba vas je zopet opozoriti: Čuvajte in gojite to bratstvo in enotnost, ki je izvojevano s toliko krvi. (Burni vzkliki: »Živelo bratstvo in enotnost!«)

Naša dežela je sicer razdejana, toda imel sem priložnost slišati ljudi iz drugih dežel, dobronamerne državne naše sosednih dežel, kako občudujejo, da se je Jugoslaviji po silni burji, ki je besnela nad njo, posrečilo, da je izšla očiščena kakor zlato iz ognja, z ljudstvom, enotnim in pripravljanim na vse težave

mo se tega in bomo z vso enotnostjo OF, z vso njeno načelnostjo zasledovali ta zadnji smoter resnične ljudske demokracije v slovenskem narodu in vseh narodih Jugoslavije in bomo v bratski družbi z jugoslovanskimi narodi in pod vodstvom maršala Tita to delo vsekar dokončali.

Pozivajoč vas, da z vsemi silami utrjujete OF in z OF vred našo novo ljudsko demokracijo, vam želim srečno pot in zaključujem I. kongres.

Veliki trojci

Nato je zaprosil za besedo tov. Carevič, delegat pripravljalnega odbora za kongres IOOF in dejal:

Tovariši in tovarišice! Sedaj, ko je končana ta veličastna manifestacija slovenskega naroda, vam hočem kot opolnočmenec slovenskega naroda predlagati naslednje: V tem trenutku so se sestali veliki trije Stalin, Churchill in Truman. Ena izmed njihovih točk dnevnega reda bo tudi naša Koroska, naša Gorica, naša Istra. Tovariši in tovarišice, iz te vaše manifestacije sklepam, da je vaša želja, da je vaša zahteva, da je to zahteva združenega slovenskega naroda in skupno z njim vseh jugoslovanskih narodov, da zaprosimo predsedništvo kongresa, da sporoči te naše želje in te naše zahteve Stalinu, Churchill in Trumanu, namreč, da mi želimo samo svoje in tujeje nočemo. Naj jim sporočimo, da naj tudi oni prav tako kot so naši narodi nesebično prelivali kri in dajali svoje žrtve ne samo za svobodo svojega naroda, ampak za svobodo vsega svobodoljubnega človeštva, naj tudi oni upoštevajo naše zahteve, naše upravičene želje.

Predlog tov. Careviča so delegati z navdušenim ploskanjem in vzkljkanjem sprejeli, nakar je tov. Josip Vidmar obljubil, da bo brzojavka odposlana še isti večer. S tem je bil I. kongres OF Slovenije zaključen.

NOS-a Isa Jovanović in predstavniki voj-

Med burnim pozdravljanjem nekaj tisočev navzočih je stopil maršal Tito v poslopje odbora, kjer se je nekaj časa pogovarjal s člani tega odbora.

Ves ta čas je množica ljudstva, ki se je nepestrano večala, vzklikala maršalu Titu. Navdušeni vzkliki: »Mi smo Titovi, Tito je naš!«, »Titova vlada bo vse obvladala!« itd. so neprestano odmevali. Na veliki trg pred stavbo Mestnega narodno-osvobodilnega sveta Vojvodine so neprenehoma vreli ljudje iz raznih delov mesta. Pojava maršala Tita na balkonu je izzvala nove manifestacije, ki so trajale preko 10 minut. Ob tej priliki je imel maršal Tito tale govor:

in na vsako žrtev, pripravljenim, da si zgradi boljše bodočnost. Mi moramo biti na to ponosni. Ni slučajno, da nam mnogi sosedni napredni narodi ne zavidajo, temveč nas občudujejo, kako smo mogli vzdržati in kako moremo biti danes tako močni, kakor smo močni.

Mi smo danes tako močni zaradi tega (gromko skandiranje: »Tito nas vodil!«), ker smo stopili v borbo z močnim duhom, pripravljeni, da rajši pademo v boj, kakor da bi živeli v suženjstvu in upognili tilnike. Močni smo zaradi tega, ker smo, prepričani, da bomo zmagali, v resnici premagali suženjstvo z našim ujanjem in z našo globoko vero. Naša vera v zmago ni temeljila samo na naši lastni moči. Mi nismo nikdar svoje moči prečenjali, toda nismo niti sovražnika nikdar podcenjevali. Naša moč je temeljila na veri v našo veliko zavezničko Sovjetsko zvezo, v genialnega voditelja velike Sovjetske zveze, generalisima Stalina in na veri v moč naših velikih zaveznikov. Sovjetska zveza nam je vlivala vero v našo lastno moč. In nismo se zmotili. Mi smo tudi v diplomatskih formalnostih vzdržali. Danes, kaj hočete več, smo krvno zvezo, izvojevano na bojnem polju, povsem utrdili tudi z vsemi diplomatskimi formalnostmi. Danes imamo neuničljivo zvezo s Sovjetsko zvezo. To je jamstvo v mirni izgradnji, ki nam vliva vero, da bomo mogli prav tako izvojevati tudi ono drugo veliko zmago, to je popolno obnovo naše dežele, izgradnjo boljše in srečnejše bodočnosti novim rodovom.

Ni potrebno, da bi dobili vrtoglavo zaradi uspehov, ki smo jih dosegli, ker so ti uspehi resnično zelo težko izvojevani. Ni potrebno, da dobimo vrtoglavo, temveč nam mora biti to vzpodbuda, da se še bolj, še energičneje lotimo dela, da usmerimo vse naše pozitivne sile v eno smer, in to v smer uresničenja in dovršitve onih idej, za katere so se bojevali najboljši sinovi naših narodov, za one ideje, za katere so šli v boj prvi partizanski odredi v Srbiji, Crni gori, Bosni, Dalmaciji, Sloveniji, Hrvaški, Vojvodini itd. Se mali odredi, slabi, neoboroženi, ki so šli tako rekoč v napad na nepremagljivo steno z vero, da bodo zmagali, so šli in širili to vero med množico, med one, ki so že izgubili vero, da bodo kdaj svobodni.

Ljudstvo je bilo tisto, ki nam je omogočilo to zmago, omogočilo nam je, da smo vzdržali vse težave.

Zato so smešni ugovori in upi tistih, ki mislijo, da je to danes tvorba, ki jo je prav tako lahko zamenjali, kakor je propadla stara Jugoslavija. Smešno je videti, da ne razumejo stvarnosti. Pogosto se čudim ljudem, o katerih smo mislili, da so pametni in o katerih smo mislili, da so se v vojni nekaj naučili, kako nevedno se izprašujejo: »Kaj se je vendar pri nas zgodilo?« Pri nas je v srcu ljudstva in v duši ljudstva nastal preobrat. Poglejte naše Bosance iz naših najbolj zaostalih krajev, skoraj nepismene ljudi, kako danes s ponosom govore o tem, koliko so pripomogli k temu, kar danes imamo. Oni se popolnoma zavedajo tega, kar so doprinesli. Oni so daleč od tega, da bi se dali zavesti od kakršnih koli agitatorjev, ki bi se drznili napasti naše pridobitve. To pomeni popola preobrat. To je revolucija v duši naših narodov. (Burno odobravanje in skandiranje: »Titova vlada bo vse obvladala!«)

Takoj moram odgovoriti na te vaše vzkliki: Da, vse bo obvladala Narodna vlada, resnična narodna vlada bo vse obvladala. Toda sama Titova vlada ne more vsega obvladati. Tu ji morate tudi pomagati. Morda se naše narodne oblasti na mnogih krajih niso takšne, kakršne bi morale biti resnične narodne oblasti. Niso, jaz to vem. Tega mi ni treba niti reči (Ploskanje: »Horoj Titole!«) Mi jih bomo popravili, če pa se ne bodo hotele popraviti, jih bomo nagnali. (»Tako je!«) Obljubljam vam, da bo moja vlada obvladala vse težave. Jaz in moji najboljši sodelavci bomo neizprosni in bomo nagnali vsakogar, da bo vršil svojo dolžnost. (Glasno odobravanje.)

Nerad govorim o težkočah, toda vedno jih poudarjam, tudi sedaj jih poudarjam. So razne težave, toda navedeni smo, da gledamo stvarnosti pogumno v obraz. Nič ni hujšega, kakor kadar en človek ali oni ljudje, ki se nabajajo na čelu države ali na čelu skupnosti, slepijo ljudstvo, ki ga preslepiti ne morejo. Ne morejo ga dolgo varati. Nekega dne pride resnica na dan. Takrat pa — joj njim!

Govorim o dejstvih. Ona so surova in težka. Toda mi smo pripravljani, da vložimo vse moči, da jih obvladamo. Toda pozivamo tudi vas, da nam pri tem pomagate.

Nedavno so bile v Vojvodini volitve. Jaz sem prijetno presenečen. Volitve so odlično uspele. Morda ni bilo vse, kakor je treba, vedno nekaj manjka, toda dale so dobre rezultate, to pa je za začetek odlično. Prišlo bodo tudi naslednje volitve, pokrajinske volitve.

Cene, plače in dobiček

Nekatera podjetja in trgovci, ki so nepravilno dvignili cene svojim proizvodom, se opravičujejo nekako takole: »Zelja sedanje ljudske oblasti je, zagotoviti vsakemu delavcu dostojno žiljenje. Zato so se dvignile meze in tudi stroški podjetja.« - Zato se morajo dvigniti tudi cene.

Tako torej. To se pravi z Belcebubom hudiča izganjati. Povisati meze in povisati cene proizvodov. Mari smo s tem kaj dosegli? Prav nič.

Treba je zagotoviti delavcem in vsem delovnim ljudem pošteno žiljenje, dati jim je treba dostojne meze, toda ne na račun prav istih delovnih ljudi, ne na račun delovnih množic. Tega naša oblast prav gotovo ni hotela s svojimi ukrepi, s svojimi uredbami o mezdah in plačah.

Kar pomislite: Podjetnik da delavcu lepe, visoke, predpisane plače. Da, storil je torej svojo narodno dolžnost. Toda s tem ima več stroškov, manjši bo dobiček. Nak, tega pa ne. Zato je treba povisati cene. Tak je torej ta račun in tako je izpolnjevanje narodnih dolžnosti pri nekaterih podjetnikih in trgovcih.

Mi vemo, da primanjkuje povsod blaga. Vemo, da je to posledica ruševin, ki nam jih je zapustil okupator. Vemo, da je treba dvigniti, nujno, z resničnim udarnim tempom dvigniti produkcijo in zagotoviti dovolj proizvodov. Vemo pa še nekaj, vemo, da je mogoče kljub pomankanju in težavam dati delavcem tiste plače, ki jih predvidevajo uredbe, in to ne da bi bilo treba dvigniti cene - pač pa na škodo podjetnikovega dobička.

Nečemo z visokimi plačami ustvarjati videz blagostanja. Vemo, da visoke plače in meze ne rešujejo vsega. Hkrati pa ne smemo dopustiti, da bi brezvestni spekulantje in dobičkarji na tak način goljufali delovne ljudi in našo oblast.

Dolžnost vseh delovnih ljudi je, da preuzamejo prostovoljno vse ertve in odpovedi, ki jim jih nalaga čas. Njihova dolžnost je, da zastavijo vse svoje sile, da s pospešeno bržino rešijo vse naloge, ki jih prednje postavljajo obnova naše domovine. Hkrati pa je njihova dolžnost tudi, da brezobzirno razkrinkujejo vse tiste spekulante, podjetnike in trgovce, ki nečesto prav ničesar ertvovati in ki hočejo ohraniti ves svoj dobiček. Meze in plače se ne smejo dvigniti na račun najširših plasti našega naroda, pač pa na račun podjetnikovega dobička, na račun prišpekuliranega bogastva.

Naš narod se je štiri leta boril. Kdo od borcev je v teh štirih letih mislil na dobiček? Kdo od teh borcev sedaj misli na dobiček? Sedaj je treba storiti vse za obnovo naše domovine. In kje je zapisano, da bi smeli sedaj posamezni trgovci in podjetniki, ki so malo ali pa skoraj nič ertvovali za našo borbo, misliti v prvi vrsti na dobiček? Kje je zapisano, da bi smeli sedaj računati o tem, kako bodo ohranili v letih borbe prišpekulirane denarje? Kdor tako dela in tako misli, se norčuje iz vsega, za kar smo se borili, norčuje se iz naših ertv in trpljenja, norčuje se iz naše oblasti in našega naroda.

Nihče ne krati iniciative zasebnim podjetnikom in trgovcem. Nihče ne bo zametil podjetnikom, če bodo cene dvignili zato, ker so tudi surovine dražje, ker je produkcija sploh dražja. Treba je delati, povsod je treba pogoniti v tek stroje in tovarne. Toda njihova največja in edina dolžnost je, da svojo iniciativo razvijejo pri obnavljanju naše domovine, ne pa za ohranitev in dvigovanje dobička.

Treba je, na vsak način je treba vsem delovnim ljudem tudi s primernimi plačami zagotoviti dostojno žiljenje, a ne na njihov lastni račun - z dviganjem cen - pač pa na račun dobička podjetnikov, na račun prišpekuliranega denarja.

Izključitev advokatov iz Odvetniške zbornice

Zaradi protinarnodega in protidržavnega v času okupacije in tudi še pozneje, bodisi neposrednega, bodisi posrednega sodelovanja z okupatorji - se izbrisajo iz imenika odvetnikov v Odvetniški zbornici v Ljubljani z vsemi pravnimi posledicami spodaj navedeni odvetniki, ki so vsi pred prodirajočo Jugoslovansko armado - osvoboditeljico - pobegnili v inozemstvo oz. so že prej tam živeli in se po osvoboditvi niso vrnili v Slovenijo.

- Ti odvetniki so: dr. Česnik Ivo s sedežem v Ljubljani, dr. Jelenc Celestin s sedežem v Ljubljani, dr. Kornhauser Drago s sedežem v Ljubljani, dr. Krek Miha s sedežem v Ljubljani, Stare Miloš s sedežem v Ljubljani, dr. Voršič Alojzij s sedežem v Ljubljani, dr. Vauhnik Miloš s sedežem v Ljubljani, dr. Zajec Marijan s sedežem v Ljubljani, Zore Rudolf s sedežem v Ljubljani, dr. Zitko Stanislav s sedežem v Ljubljani, Marolt Marijan s sedežem na Vrhniki, dr. Zupan Stanko s sedežem na Vrhniki, dr. Megušar Anton s sedežem v Kranju, dr. Šmajd Albin s sedežem v Radvoljci, Lenček Niko s sedežem v Škofji Loki, Weble Demetrijski s sed. v Novem mestu, Bajdce Franc s sedežem v Murski Soboti, dr. Godnič Jos. s sed. v Šmarju pri Jelsah, dr. Salberger Adolf s sed. v Ljutomeru, dr. Blanke Oton s sedežem v Mariboru, dr. Brandstetter Franc s sed. v Mariboru, dr. Bučar Edvard s sedežem v Mariboru, dr. Gozani Leon s sedežem v Mariboru, dr. Kieser Karol s sedežem v Mariboru, dr. Mühleisen Lothar s sed. v Mariboru, dr. Scheditz Ivan s sedežem v Ptujju, dr. Fichtenau Sikst s sedežem v Ptujju, Petrovič Ignac s sedežem v Marenbergu, dr. Plešek Friderik s sed. v Murski Soboti, dr. Brunen Tone s sed. v Murski Soboti, dr. Pinter Nikolaj s sed. v Murski Soboti, dr. Valj Aleks. s sed. v Murski Soboti. Ljubljana dne 13. julija 1945.

Zdrava ljudska kritika je predpogoj zdravega delovanja ljudske oblasti!

Domžalski spomini

Naj bodo zabeleženi, ker je le prav, da ostanejo v spominu. So žalostni in marsikatera žalost se je v tem času odigrala. Bil je nekako pred prihodom belogardistov, teh raztrganih plačanih hlapcev. Že takoj prve dni so pokazali ti podli biriči, kaj znajo. Aretirali in zapri so učitelja Hvastjo in Perkota ter pridnega delavca Zagajca, tri zavedne ljudi, katerih greh je bil le ta, da so bili poštene Slovenci. Raztrganci so jih blizu Domžal zverinsko pobili. Perko in Hvastja sta bila oba družinska očeta, oba zlati slovenski duši.

Komaj nekaj dni za to grozovitostjo se je bela drhal zagnala v vasico, od daljše kmalaj četrt ure od Domžal. Zložinci so obkolili kmečko hišo, bivalce zapri vanjo, v hišo natrpali slame in vse skupaj zažgali.

In tako je šlo dan na dan, streljanje mirnih ljudi, požig domov... Videli smo v okolici plamene požganih domov, videli streljanje mladih in starih ter pijano petje teh plačancev po povratku, prav po vzoru svojih nemških gospodarjev. To je bila plačana morija in grozno mučenje nedolžnih žrtev.

Za te zločine pa so dobili tudi neke nagrade. Čez tri sto mark dnevno in dvojne živilske nakaznice. Zato so se prodajale podle duše slovenskih domobrancev! Najhuje sta razsajala domačin »Čebul« in neki »Cvelfer«, ki sta opravljala rabeljske posle v imenu Kristosovih ran.

Pri »Čebulovih« so mati z otroci baje vsak večer molili kar vse tri dele rožnega venca, da bi bandite še bolj pobijali.

Na predvečer njihovega bega so hodili po trgu in iskali prilike za nove pokaže in prelivanje krvi. Pa so se že bližali narodni bori - partizani. Radosti in veselja ljudstva ob njihovem prihodu ni mogoče opisati. Ljudje so se kar ob-

Čuvajmo narodno imovino

Obsojbe mariborskega vojaškega sodišča

V času, ko naj bi se vsakdo posvetil delu za obnovo naše porušene domovine, se še najdejo najrazličnejši ljudje, ki s svojim delovanjem škodujejo skupnosti. Posebno je med njimi mnogo takih, ki si na razne načine privajajo in lastijo narodno imovino. Vse, kar je okupator na begu zapustil, je last vsega naroda in nihče si tega ne sme svojevoljno lastiti. Prav tako je imetje tistih sodelavcev okupatorja, ki so pred pravico pobegnili, narodna imovina. Če je kdo kaj kupil od okupatorja, ali če mu je kaj podaril, so te kupčije neveljavne in pripada to blago narodu. Prav tako se po zapечатih stanovanjih vrše razne tatvine, ki bodo najstrožje kaznovane pred vojnim sodiščem.

Vojaško sodišče v Mariboru je imelo doslej že 25 razprav in prav toliko obsoj. Tako so bili med drugimi obsojeni:

Zborovanje učiteljstva okraja Ormož

Dne 7. t. m. se je vršila v Ormožu prva konferenca učiteljstva tega okraja. Šolski nadzornik tov. Bračić Vlado je govoril o novih nalogah učiteljstva, predvsem o potrebi samovzgoje, o potrebi politične in strokovne izobrazbe in najstnejšem sodelovanju učiteljstva z domom ter o povezavi s širokimi množicami našega delovnega ljudstva.

V drugem delu so sledila poročila. Iz posameznih poročil je bilo razvidno, da je domala vse šole spremenil okupator v konjske hleve in vojašnice, da pa je ljudstvo že v prvih dneh po osvoboditvi pristopilo k delu za obiščenje šol. Pri tem ima največje zasluge tudi šolska mladina sama, organizirana v ZMS. V nekaterih krajih so začele mladinke same s poukom, dokler učiteljske še ni bilo. Slovenske učitelje, ki so se vrnili, so ljudje z ljubeznijo sprejeli. Ob priliki slovenskih otvoritve šol so starišči izročili v šole svoje otroke s prošnjami, da bi bile čim prej odstranjene vse posledice okupatorjevega dela. Kako je mladina sama pričakovala slovensko šolo, naj povem primer mladine v Ruščici, ki je že eno leto kupovala zvezke in jih hranila doma, da bo zapisovala vanje slovensko besedo. Mladina je v nabitih akcijah nabrala tudi nekaj knjig za svoje knjižnice.

Eferl Marija, ki si je iz vojaškega skladišča prisvojila razne predmete in bila zato obsojena na 18 mesecev prisilnega dela in 3 leta izgube časti.

Sprajce Jožica je ukradla iz zapечатene stanovanja radio aparat in nekaj drugih predmetov in je bila zato obsojena na 1 leto težkega prisilnega dela in 2 leti izgube častnih državljanških pravic.

Baumart Martin, je bil obsojen zaradi tatvine iz vagonov v železniškem trikutu mariborskega kolodvora na šest mesecev prisilnega dela.

Cigan Stefan, ki je strazil nemške vojne ujetnike, je kradel iz vagonov razna živila. Obsojen je bil na osem mesecev težkega prisilnega dela.

Vedernjak Marija, ki si je pridobila stanovanje in živilsko nakaznico z lažnimi navedbami, ter je potvarjala listine, je bila obsojena na 18 mesecev težkega prisilnega dela in 3 leta izgube častnih državljanških pravic.

Poročila so pokazala, da je nemška šola v pogledu znanja, vzgoje in discipline pustila katastrofalne posledice. Otroci, ki so obiskovali šolo samo za časa okupacije, se v mnogih primerih ne znajo niti podpisati! Saj je najboljši učence drugega razreda poznal le pet črk. Otroci so bili nedisciplinirani in podvajani. Iz vsega se vidi, da je imela okupatorjeva šola namen narediti iz našega otroka bedaka in razbojnika. ki bi slepo sledil ukazom gestapovskih krtnikov. Popolnoma obratno sliko pa kažejo oni, ki so hodili že vsaj eno leto v slovensko šolo. Ti so ukazovali, pridni in disciplinirani in vsi srečni obiskujejo pouk ter pojejo slovenske narodne in partizanske pesmi.

Na tem zborovanju smo zvedeli tudi o naši sindikalni organizaciji in izvolili petletniški pripravljalni odbor, ki bo opravil vse potrebno za ustanovitev združenja.

Planinci v Savinjskih Alpah

Naše prelepe Savinjske Alpe žarijo zopet v svobodi in nudijo svoje kratote navdušenim planincem. Planinske koč, katere so popolnoma izropane in upoštene, so zopet zasilno zaprte. Pot preko Robanovega kota, kakor tudi druge naporne poti so skoraj neprehodne. Kapela sv. Cirila in Metodna na Moliški planini pa je še v najlepšem stanju in slovanska apostola sta ovcenčana s svežim planinjskim cvetjem. Na stenah više slike partizanskih padlih borcev. V tej kapeli se je v najhušji zimi zadrževala neka partizanska edinica. Z Ojstrice pa vidiš živahno gibanje. Zgrajenih je že okrog 30 novih pastirskih koč, katere je videti daleč naokoli. Na Klemenškovi planini morče opaziti zanimive ostanke pobegle sovražnikove edinice. Na ognjišču je še ostal lonec s hrano, katere pa ni bilo več časa niti skuhati, niti pojesti.

Kljub težkim borbam v teh planinah divjčina ni uničena, planinska flora pa je zelo pestra. Na mestih, kjer ni bilo videti nikoli planik, je sedaj vse posjajajo s tem belim cvetjem in vabi navdušene planince.

PO SLOVENIJI

Zg. Savinjska dolina. — Mladina krajevnega odbora Savinja je nabrala za naše ranjene borce 25 kg moke, 3 kg medu, 3 kg masla, 3 kg sladkorja, 70 jajc in pet litrov mleka. Iz tega je spekla različna peciva in kruh. Ti najbolj požrtvovalne mladence pa so ga odpremile v vojaško bolnico v Novo Celje in v vojaško bolnico Celje. Tam so srečale stare znanice partizane, ki so bili v Zg. Savinjski dolini že v času osvoboditve leta 1944, s katerima so obujale lepe spomine na štirimesečno svobodo. — Kljub temu, da je okupator Zg. Savinjsko dolino skoraj popolnoma oropal, najde naša požrtvovalna mladina še vedno kakšne dobrine za naše junake-partizane.

Koroška Bela. Odelek za socialno skrbstvo v Koroški Beli pomaga potrebnim po svojih močeh in ima v vidu vse, ki so prizadeti od okupatorja. Tudi pouk na osnovni šoli se je pričel, da bodo prišli otroci čim prej v normalni tir, kar jim je spričo prejšnje nemške vzgoje zelo potrebno. — 1. julija je bil ustanovni občni zbor ESZDN podružnice Javornik v dvorani sindikata. Tako se bodo tudi tu organizirali delavci in nameščenci v enotno delavsko organizacijo.

Maribor. — Tezenski kvart je dobil svojo ljudsko čitalnico, nahaja se v Cankarjevi ulici št. 59. Tu se bodo ob prostih urah shajali prebivalci Tezenskega kvarta in imeli priliko citati dnevno časopisje, razne brošure, poleg tega pa bo lahko poslušali skupno poročila in razne važne prenose po radiju, ki ga je nakazala Komisija za upravo narodne imovine.

Radgona. Radgonski okraj je bil, kar se tiče elektrifikacije, pod okupatorjem močno prizadet. Po osvoboditvi pa so Radgonci začeli takoj obnavljati elektriko. Težkoče, na katere so naleželi zaradi pomanjkanja instalcijskega materiala in potrebnih žic, so premagali tako, da so vsak najmanjši košček žice uporabili in v delu s skupnimi moči je kmalu zagorela elektrika po vsej Radgoni. Vendar se s tem niso zadovoljili. S pomočjo strokovnjaka, ki je naredil načrt za elektrifikacijo celotnega okraja, bo ob pomoči prebivalstva, ki je pripravljeno vsestransko pomagati ter bo samo tudi preskrbelo električne drogeve in izkopal jame, bo kmalu svetila elektrika po vsem okraju.

Novo ustvaritve v združništvu

V zadnjih dneh je bilo več viničarskih zborovanj, na katerih se je vsestransko razpravljalo o načinu izkoriščanja zaplenjenih viničarskih površin. Na vseh zborovanjih je večina viničarjev izrazila mnenje, da bi razdelitev viničarskih površin, da bi razdelitev viničarskih površin, kar povrsni pomenila uničenje vinogradov, kar bi za velik del Slovenije povzročilo izredno gospodarsko škodo. Da bi pa ta zemljišča kljub temu prišla v last slovenskega viničarja, ki je do sedaj na njih le trpel, so prišli do zaključka, da se naj ustanovijo viničarske zadruge, ki bodo ustanovali vinograde v trajno last. Za do dobile vinograde v trajno last. Za člani viničarskih združb pridejo v posejstvo predvsem dosedaj viničarji, za njih pa za bajtarji in mali gruntarji.

Vinogradniškim združbam se dodeli v trajno last viničarska površina, obdelovalna zemlja (njive in travniki ter sadni vrtni okolišji) pa se dodeli v trajno last dotičnim viničarskim družinam, ki bodo tvorile novo viničarsko zadrugo.

V tem vprašanju so pretekli torked delegati viničarjev, zadrugarji in delegati kmetijskega ministristva sprejeli zaključke, ki bodo s potrditvijo Narodne vlade preneseni takoj v življenje. Viničarski delegati so z izredno sposobnostjo sodelovali pri izdelavi pravil za viničarske zadruge in se je tako prvič zgodilo, da je tudi slovenski viničar odločal o svoji usodi. Poleg sprejetja pravil in uredbe so sklenili, da se iz viničarskih delegatov, zadrugarjev in delegatov kmetijskega ministristva sestavi dve komisiji, ki bosta na terenu praktično izvedli dodelitev zemlje v last viničarjem in viničarske površine v last novim viničarskim združbam. V preteklosti zaničevani slovenski človek bo tako postal gospodar po tujcu izkoriščane slovenske zemlje.

V Ptujju je bila konferenca delegatov vseh viničarskih združb mariborskega okrožja, na kateri so se izvršile razmejitve in postavlila območja posameznih združb na podlagi viničarskih okolišev in t. dr. drug na drugo. Sprejeti so bili konkretni sklepi o spravljanju letošnje vinske produkcije, o vinskih cenah, o gospodarski kalkulaciji v zvezi s cenami, o načinu konzuma vina in prodaje, o kontroli konzuma. Sprejeti so tudi stališča, da se že z letošnjim letom upostavi prodaja le buteljiranega vina, kar je od izredne važnosti za kvalitivno produkcijo.

V področje vinarske zadruge Radgona spada vinski okoliš okraja Radgone z viničarsko površino 1500 ha. Vinar-

ška zadruga Ljutomer zavzema področje do sedanje meje med ormoškimi in ljutomerskimi okrajem z okrog 1000 ha vinogradov. Ormoška vinarska zadruga zavzema področje okraja s 1800 ha vinogradov. Vinarska zadruga Ptuj obsega vse področje okraja z 2700 ha vinogradov. Vinarska zadruga Maribor zavzema področje okrajev Maribor-levi breg in Maribor-desni breg in okraj St. Lenart s približno 3800 ha vinogradniške površine. Navedena zadruga bo imela štiri zbiralnice, in sicer v Framu, Pekrah, St. Ilju in St. Lenartu. Vinarska zadruga v Slovenski Bistrici ima okrog 600 ha vinogradov in zavzema področje slovenske-bistriškega okraja. Vinarske zadruge štejejo okrog 6000 članov, to število pa bo do letošnje trgateve še znatno naraslo. Vinarske in viničarske zadruge bodo pri letošnjem srednji letini (če ne bo toče) vpletile nad 150.000 hl mošta in ga nato vgrajale po najmodernejših izkušnjah v brezkonkurenčni produkt.

Konferenca viničarskih združb je poudarila, da se mora že letos izvršiti direktna kontrola nad konzumom vina po viničarski združni organizaciji, da se tako za vselej na eni strani zaščiti producent, na drugi pa konzument, ki je v stari Jugoslaviji moral popiti do 100.000 hl raznih umetnih in zdravju škodljivih izdelkov v enem letu.

Na konferenci se je razpravljalo tudi o obnovi vinogradov in novih temeljih vinske produkcije na združni podlagi, kakor tudi o porazdelitvi vina po združnih in privatnih gostlinah. Vsi delegati so bili enodušnega mnenja, da mora viničarskemu združništvu poleg narodne oblasti pomagati ves narod, da se tako za vse čase prepreči zlorabe in vinskemu produktu pridobi dostojno spoštovanje, ki bo ljudi vzgajalo brez svete vojke za trezne člani dvojevske družbe. Tega velike poslanstva se dandanes zaveda vsak viničar, vsa vinarska zadruga in vsa organizacija in vse naše združništvo. Sedaj lahko s ponosom ugotovimo, da smo viničarski mariborskega okrožja po zadnji narodno-osvobodilne borbe postavili prvič lahkne krepke gospodarske temelje, da v bodoče ne bomo več doživljali viničarskih kriz in prav gotovo nam bo to pripomoglo k odstranitvi spekulacije na račun vinskega produkta našega vinogradnika. Postali smo tako sila in člen v našem združnem sistemu in v naši celotni gospodarski organizaciji.

INDIJSKO VPRAŠANJE

(IZ SOVJETSE REVIJE VOJNA IN DELAVSKI RAZRED)

Hindujsko-muslimanske razprtije v Indiji že davno z velikim prizadevanjem postavljajo v ospredje mnogi angleški politiki kot glavno oviro na poti k uresničenju že povsem dozorelih ukrepov v smeri demokratizacije političnega ustroja dežele. Nedvomno so se verske razprtije v Indiji v zadnjih desetletjih zoostrele. Toda tudi ta negativni pojav bi se dal težko razlagati brez upoštevanja glavnega zla - politične zaostalosti Indije. Zlasti kot na neposredne vzroke tega pojava opozarja mnogi ne brez utemeljitve na nekatere posebnosti indijskega volilnega reda (versko-občinske kurije), na načela izpopolnitve gospodarskega aparata, vojske itd.

Po Muslimanski ligi postavljena zahteva glede razdelitve Indije v dve državi: muslimansko - Patistan in hindusko - Hindustan, je nalepela na odločen odpor tako Narodnega kongresa kakor tudi cele vrste drugih organizacij Indije, ki so izjavile, da bi imela razdelitev Indije za posledico njeno oslavitve. Proti Patistanu niso nastopile samo občeindijske organizacije kakor Narodni kongres in liberalna federacija, temveč tudi hinduske organizacije kakor Hindu-Mahasabha, temveč

tudi cela vrsta muslimanskih organizacij (džemijati-ulema, ahrar in druge), pa tudi vsi muslimani - člani Narodnega kongresa. Celotni del članov Muslimanske lige je tudi nastopil proti načrtu razdelitve Indije.

Zeloč za vsako ceno doseči sporazum z Muslimansko ligo je začela vrsta političnih organizacij Indije in uglednih predstavnikov Narodnega kongresa, ki takrat niso bili priprti, nastopiti s predlogom, naj bi dobili muslimani pravico samoodločbe v tej ali oni obliki. V tej smeri je aktivno nastopal ugledni kongresist, bivši ministri predsednik Madraške pokrajine Radžagopalacharija. Za priznanje pravice samoodločbe vsem narodnostim Indije, med njimi tudi muslimanom, se je izrekla tudi seja Vseindijskega kongresa profesionalnih zvez v Nagpurju v marcu 1944.

Po osvoboditvi Gandhija iz pripora je slednji izrazil željo pomagati pri dosegi sporazuma med Narodnim kongresom in muslimansko ligo, smatrajoč to za najvažnejši pogoj za doseg narodnega edinstva. Preko Radžigopalacharija se je obrnil na Muslimansko ligo s predlogom, naj bi se začela pogajanja. V svojih predlogih je Gandhij opozarjal na to, da bi moral biti Patistan po

njegovem mnenju v federativni zvezi s Hindustanom. Džinna je, sicer ne takoj, vendar pa izrazil svoj pristaneč glede pogajanj. Toda ta pogajanja, ki so se vršila lani jeseni, niso rodila zaželenega uspeha. Govoreč o vzrokih neuspeha pogajanj je Džinna izjavil, da Muslimanska liga ne soglašata z nobeno zvezo Patistana s Hindustanom in zahteva popolno ločitev Patistana. Poleg tega je po Džinnovem mnenju nesprejemljiva tudi Gandhijeva zahteva glede plebiscita v onih pokrajinah, kjer ne odpada na muslimane nad 70% prebivalstva. Muslimanska liga zahteva, naj bi se vključile v Patistan brez vsakega plebiscita Beludžistan, Sind, Pendžab, Bengalija in Assam v njihovi sedanjih mejah. Gandhij je pa izrazil upanje, da se bodo pogajanja še obnovila in dejal je, da bi bil sporazum že dosežen, če bi ne bila posegla vmes tretja stran.

Neuspeh pogajanj med Džinnom in Gandhijem je povzročil v Indiji veliko razočaranje. Nezadovoljstvo nad neuspehom pogajanj so izrazili celo nekateri ugledni predstavniki Muslimanske lige. Istočasno je vrsta angleških časnikov in revij tako v Indiji kakor tudi v Angliji, recimo »Civilizacijo and Military Gazette«, »Times of India«, »Spectator« in drugi pisala, da neuspeh pogajanj ponovno podprtava globlino in nepomirljivost nesoglasij med hindusi in muslimani. Ze v začetku poga-

janj je »Times« opozarjal na težkoče nalog, stoječih pred Gandhijem in Džinnom, naglašal, da bi celo uspeh teh pogajanj po njegove mnenju ne rešil indijskega problema, ker bi ostali nerešeni »siško vprašanje«, problem »nedotakljivih« in indijskih kneževin.

Sveveda ne smemo oporekati, da je v Indiji zelo mnogo zamotanih problemov, nanašajočih se zlasti na njen kolonialni položaj. Indija je dežela mnogih narodnosti. Verske občine igrajo pomembno vlogo v njenem političnem življenju. Zelo vplivne silo so zainteresirane na politični in idejni razkosanosti Indije. Rešitev številnih problemov političnega življenja Indije - ni lahko delo, toda dvomit menda ni mogoče, da ti problemi že trkajo na vrata in zahtevajo svojo rešitev brez odlašanja.

Ključ k uspehu v tem pogledu je odstranitev glavne osnove slabosti Indije - njene politične zaostalosti. Pri doslednem izvajanju demokratizma v vseh panogah političnega življenja dežele, pri upoštevanju demokratičnega načela enakopravnosti ne glede na rase, narodnost in vero, bo mogla Indija v reči raz sebe njene narode težeče breme kolonialne zaostalosti, premagati ovire, stoječe na poti gospodarskega in kulturnega razvoja dežele ter zavzeti pripadajoče ji mesto med svobodoljubnimi deželami sveta.

Konec.

